

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

O CORELAȚIE DE BAZĂ

**MODERNIZAREA
STRUCTURILOR
INDUSTRIALE —
CREȘTEREA
INTENSIVĂ
A EXPORTURILOR**

A decorative graphic consisting of numerous thin, parallel yellow lines that curve and flow across the lower half of the cover, creating a sense of movement and energy.

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMAN ȘI SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

„Este necesar să acționăm cu mai multă fermitate pentru înfăptuirea neabătută a programelor și planurilor pe care le-am întocmit în toate domeniile de activitate. Așa cum am menționat și la consfătuirea de la începutul lunii martie, precum și la recenta adunare populară de la Arad, dispunem de o puternică bază tehnico-materială.

Mai presus însă de baza tehnico-materială... avem ceea ce este cel mai de preț — oameni în stare să minuiască tehnica, să folosească cuceririle științei și să obțină cu ajutorul lor maximum de rezultate posibile. Tocmai datorită succeselor în formarea, în toate sectoarele, a unor detașamente de oameni ai muncii bine pregătiți, cu o înaltă conștiință, avem garanția că vom realiza prevederile cincinalului, hotărârile Congresului al XI-lea”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită cu prilejul înminării unor înalte distincții și diplome de onoare județelor și unităților fruntașe în întrecerea pe anul 1978)

Un factor de accelerare a creșterii

REDUCEREA SISTEMATICĂ A COSTURILOR DE PRODUCȚIE

ACCELERAREA progresului economic al țării presupune, odată cu ritmurile înalte de creștere a forțelor de producție, importante schimbări de ordin calitativ-structural, ridicarea eficienței economice în toate sectoarele de activitate. Pentru economia românească, a cărei structură se află într-un proces continuu de modernizare, economisirea maximă a tuturor resurselor materiale și prelucrarea lor superioară reprezintă o cerință vitală. Acțiunile hotărâte întreprinse în ultimii ani pentru micșorarea substanțială a consumurilor materiale derivă din faptul că aceasta constituie o sursă importantă de sporire a venitului național, de accelerare a ritmului reproducerii lărgite. Importanța acțiunii privind economisirea resurselor materiale rezidă și din aceea că în toate ramurile economiei naționale și, îndeosebi, în industrie, ele dețin cea mai mare pondere în structura cheltuielilor de producție. În 1978 pe ansamblul industriei republicane ponderea cheltuielilor pentru materii prime, materiale, combustibil, energie în costul producției a reprezentat 75%, iar împreună cu amortizările și alte cheltuieli materiale — 82%.

Odată cu creșterea proporțiilor producției materiale ale diverselor ramuri ale economiei naționale, importanța reducerii costurilor de producție devine din ce în ce mai mare. Acest lucru este demonstrat de creșterea valorii economiilor obținute prin reducerea cu un leu a costurilor la 1 000 lei producție marfă. Astfel, dacă în anul 1965 **diminuarea cheltuielilor cu un leu genera în industria republicană economii de 150 mil. lei, în 1975 de circa 425 mil. lei, în 1978 echivalentul era de 650 mil. lei, iar în 1980 va fi de aproape 760 mil. lei.** Este de remarcat în același timp că aportul economiilor din reducerea costurilor la sporul de beneficii este de la un an la altul în permanentă creștere, ponderea acestora fiind tot mai ridicată. Față de o pondere a economiilor în beneficiu de 55,5% în anul 1971, de 73,9% în anul 1975, aceasta devine 75% în 1978 și peste 78% în 1980. Faptul este semnificativ, cu atât mai mult cu cât masa producției prezintă o creștere însemnată, iar plusul de beneficiu adus de această producție crește în mod corespunzător.

Reducerea an de an a costurilor totale și materiale de producție se reflectă totodată și în îmbunătățirea corespunzătoare a indicatorilor de eficiență ai activității, cum sînt: producția netă și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe medii, rentabilitatea producției și alți indicatori care exprimă eficiența economică.

„Este necesar să dăm mai multă atenție problemelor eficienței economice, reducerii cheltuielilor materiale, creșterii productivității în toate domeniile, pe baza mai bune organizări a muncii, a lărgirii mecanizării și automatizării proceselor de producție. Să ne situăm cât mai repede la nivelul productivității realizate în întreprinderile și unitățile economice similare pe plan internațional.“

NICOLAE CEAUȘESCU

Economii de 50 miliarde lei în primii trei ani ai cincinalului

DUPĂ cum se știe, planul cincinal prevede sarcini importante de reducere a costurilor, în special a celor materiale. În anul 1980 (față de 1975) se prevede o reducere a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, în industria republicană, de 8,5—9%, echivalînd cu un volum de economii pe toată perioada cincinalului de circa 164 miliarde lei, din care peste 85 miliarde lei pe seama scăderii cheltuielilor materiale. Reduceri mai importante ale costurilor sînt chemate să aducă unitățile din industria constructoare de mașini, chimică, ușoară și metalurgică.

Programul de reducere a costurilor prevede că cea mai mare parte a economiilor se va realiza pe seama micșorării cheltuielilor materiale. Iată, de altfel, cum arată structura economiilor ce urmează a se realiza în acest cincinal :

	Ponderea din total 0%
Total economii în industria republicană	100,0
din care pe seama :	
— reducerii normelor și indicilor de consum, extinderii utilizării înlocuitorilor, îmbunătățirii tehnologiilor	40,3
— creșterii gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor	16,2
— sporirii productivității muncii	31,8
— folosirii depline a capacităților de producție	6,1
— reducerii cheltuielilor de aprovizionare și desfacere, raționalizării cheltuielilor administrativ-gospodărești și altele	5,6

Cum se realizează în practică sarcinile de diminuare a costurilor ? Înfăptuind sistematic programele speciale întocmite pentru buna gospodărire și valorificare a resurselor materiale, oamenii muncii au obținut în domeniul reducerii lor rezultate remarcabile. **În cei trei ani care au trecut din actualul cincinal economiile realizate se ridică la aproape 50 miliarde lei, din care 39 miliarde lei revin industriei.** În anii 1979 — 1980, ținînd seama de amploare dezvoltării producției materiale, de promovarea pe o scară mult mai accentuată a factorilor intensivi, este prevăzut a se realiza un volum de economii mult mai mare.

Baza acestor rezultate a constituit-o promovarea pe scară largă a progresului tehnic în economie, îndeosebi prin intermediul importantelor programe de investiții

care au condus la darea în funcțiune a unor fonduri fixe și implicit a unui echipament industrial de vîrf, promovindu-se procedee tehnologice noi și produse cu caracteristici competitive sub aspectul consumurilor, al folosirii înlocuitorilor, al valorificării mai complexe a muncii sociale. Creșterea producției și a productivității muncii vii, factori endogeni reducerii costurilor pe unitatea de produs, s-a întemeiat practic tot pe programele de investiții.

De ce depășiri ale cheltuielilor planificate ?

O ANALIZĂ a realizărilor obținute în cursul anului 1978 arată că, în condiții comaparabile, numai întreprinderile din industria republicană au redus costurile față de 1977 cu 17,4 lei la 1 000 lei producție marfă, obținînd peste 11 mld. lei economii, din care aproximativ 7 mld. lei pe seama reducerilor cheltuielilor materiale. Cu toate aceste rezultate pozitive, sarcinile de plan nu au fost realizate în special de către întreprinderile din industria chimică, constructoare de mașini, alimentară și metalurgică. Nivelul costurilor totale planificate la 1 000 lei producție marfă a fost depășit la un număr mare de centrale și întreprinderi.

Ca indicator sintetic, costurile au fost influențate, prin intermediul cheltuielilor convențional-constante, de **neîndeplinirea planului producției marfă** în volumul și structura prevăzute îndeosebi la întreprinderile din industria alimentară, industria chimică, industria constructoare de mașini. O altă cauză a constituit-o **depășirea normelor de consum la combustibil convențional, energie electrică, laminate, cocs metalurgic, concentrate fosforice, acid sulfuric, amoniac etc.** Combinatele siderurgice nu au realizat coeficientul de scoatere a laminatelor finite pline din oțel lingou și turnat continuu, fapt care a condus la un consum suplimentar de peste 200 mii tone. Combinatul petrochimic Borzești, datorită nerespectării consumurilor planificate, a depășit costurile cu 13 lei la 1 000 lei producție marfă, iar întreprinderea „Carbosin”-Copșa Mică, din aceeași cauză, cu peste 24 lei la 1 000 lei producție marfă. Neatingerea **parametrilor proiectați** de unele unități noi a influențat de asemenea negativ realizarea indicatorilor de costuri și cheltuieli materiale. În această situație s-au aflat unitățile din industria chimică, care au înregistrat costuri suplimentare de peste 780 mil. lei, 8 unități din industria metalurgică, 11 capacități din industria ușoară etc.

La aceste cauze se adaugă și faptul că **programele de reducere a costurilor nu au fost în toate cazurile fundamentate cu măsuri concrete** care să antreneze întregul colectiv din întreprinderi în acțiunea de reducere a costurilor, îndeosebi a inginerilor și tehnicienilor din proiectare și producție; aceste programe nu au devenit încă instrumente eficiente în organizarea și conducerea producției, iar urmărirea materializării măsurilor prevăzute în ele s-au iridicat la nivelul corespunzător. Nu peste tot, consiliile oamenilor muncii analizează sistematic modul în care sînt fundamentate calculele de reducere a costurilor pe unitatea de produs și nici nu acordă, în toate cazurile, atenția cuvenită aplicării ferme și la termen a măsurilor elaborate.

O problemă care se analizează în mod deosebit este modul în care se reflectă în nivelul costurilor la 1 000 lei producție marfă realizată factorii structurali sintetizați de acest indicator, respectiv structura sortimentală a producției, prețul de producție și costul unitar pe unitatea de referință. Astfel, Centrala materialelor de construcții, deși a avut o structură sortimentală fa-

vorabilă și o evoluție a prețurilor de producție care a determinat o influență pozitivă asupra nivelului de cheltuieli la 1 000 lei producție marfă, datorită depășirii costurilor unitare nu s-a încadrat în sarcina planificată pe 1978: aceasta înseamnă că centrala nu a acționat cu hotărîre pentru reducerea costurilor pe unitatea de produs, efortul propriu în acest domeniu fiind, practic, inexistent. O situație asemănătoare s-a înregistrat în anul 1978 la Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște și Combinatul siderurgic Galați.

Cum să crească calitatea programelor de reducere a costurilor

CU TOATE CĂ importanța reducerii costurilor de producție pentru dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale este evidentă, întîlnim și astăzi unele aspecte care apar cu totul paradoxale în confruntarea cu exigențele conceptului de eficiență economică, ale mecanismului economico-financiar perfecționat. De pildă, mai sînt unități economice care încearcă, sub diferite pretexte să obțină, — la întocmirea și aprobarea planului — costuri mai ridicate, respectiv sarcini mai mici, pe care să le poată realiza cu ușurință. Unele întreprinderi și centrale industriale cheltuiesc mai mult timp pentru a întocmi lucrări care să pledeze în favoarea unei astfel de poziții, decît pentru activitatea propriuzisă de mobilizare a rezervelor interne de producție, de materializare a măsurilor concrete ce duc la micșorarea costurilor pe unitatea de produs.

Problemele actuale ale reducerii costurilor de producție și a cheltuielilor materiale nu mai pot fi soluționate cu mijloace „tradiționale” și nici nu pot fi lăsate doar în sarcina sectorului contabil-șef. **Ceea ce trebuie la ora actuală sînt soluțiile tehnice, participarea largă a cadrelor tehnice la reducerea costurilor de producție, prin perfecționarea procesului tehnologic, extinderea utilizării raționale a înlocuitorilor, reproiectarea produselor cu gabarite tehnico-economice depășite, asimilarea de produse noi cu eficiență economică ridicată.**

Sarcinile de plan privind reducerea costurilor de producție totale și materiale pentru acest an au fost cunoscute încă din vara lui 1978, cînd s-a stabilit ca pînă la finele lunii septembrie 1978 colectivele din întreprinderi și centrale, cu sprijinul ministerelor și al organelor centrale de sinteză, să elaboreze măsuri tehnice și economice care să acopere integral volumul de economii vizat a se obține prin reducerea costurilor de producție, în special a cheltuielilor materiale. Unitățile din industria energetică, din transporturi — telecomunicații și din construcții industriale au reușit să acopere sută la sută programele de reducere a costurilor de producție. La unele centrale industriale însă această preocupare nu s-a ridicat la nivelul exigențelor, fapt demonstrat și prin aceea că la 15 martie 1979 măsurile tehnico-economice elaborate acopereau într-o măsură cu totul insuficientă sarcinile de plan privind reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale. Este cazul Centralei industriale a articolelor casnice București, la care gradul de acoperire cu măsuri era de numai 34,1%, Centralei industriale de motoare și materiale electrotehnice București (35,3%), Centralei industriale de autovehicule pentru transport Brașov (19,8%), Centralei industriale de prelucrări metalurgice București

dr. Gheorghe ȘICA
director în C.S.P.

INVESTIȚII

Cerințe ale scurtării duratei de realizare a noilor obiective

● Noi capacități în devans, dar altele în restanță față de termenele planificate. De ce? ● Principalele obstacole: neasigurarea frontului de lucru și a materialelor de construcții. Cum pot fi ele înlăturate? ● Predarea-primirea frontului de lucru să se facă numai pe baza proceselor verbale de recepție ● Beneficiarii din chimie să participe mai activ la efectuarea lucrărilor de montaj.

DESFAȘURAREA ritmică, eficientă, a întregii activități economice are ca o cerință de bază scurtarea duratelor de realizare a noilor capacități de producție, respectarea tuturor termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții, accelerarea productivității muncii pe șantiere. Asigurarea pe această cale, la termen și chiar în devans, a tuturor noilor resurse materiale prevăzute în balanțe face necesară sporirea eforturilor tuturor factorilor implicați pentru realizarea exemplară a sarcinilor, fie că este vorba de planul de construcții-montaj (pentru constructor), de investiții (pentru beneficiar), de calitatea și operativitatea asigurării documentației (de către proiectant) sau a utilajelor tehnologice și a materialelor de construcție.

Planul valoric îndeplinit. Dar punerile în funcțiune planificate?

TRUSTUL este specializat în executarea lucrărilor de izolații termice la instalații, izolații hidrofuge și termice la construcții, izolații fonice, protecții anticorozive, înzidiri refractare, torcretări refractare, glisări de coșuri cu secțiune variabilă, pretensionări de rezervoare industriale, realizarea de acoperisuri ușoare din tablă și azbociment la diverse construcții industriale etc. El își desfășoară activitatea în cadrul unui număr de 83 de platforme industriale din 27 de județe ale țării.

În primul trimestru al acestui an planul de construcții-montaj a fost realizat pe total trust în proporție de 100,1%. Cele mai bune rezultate s-au obținut în cadrul șantierului Moldova (180%) și al șantierului București (130%). Pe această bază a fost devansat ritmul lucrărilor, ceea ce a permis executarea în devans față de prevederi a unor capacități de producție la întreprinderile „Feroemail“-Ploiești și „Tinăra Gardă“-București.

Realizările totale ar fi fost și mai însemnate dacă rezultatele bune obținute de unele șantiere nu ar fi fost diminuate de nerealizarea planului la altele (la șantierul Slatina, de pildă, realizările se situau la 31 martie a.c. la numai 64% din plan). Ca urmare a acestor minusuri în ritmul activității la anumite obiective, deși planul valoric a fost depășit, totuși, din cele 20 de capacități cu termene de punere în funcțiune în trimestrul I a.c. au fost realizate doar 12, cealaltă 8 rămânând restante. Este vorba în principal de extinderile de capacități de la C.I.C. Tg. Mureș (executant șantierul Tg. Mureș), de instalația de caprolactamă de la C.F.F.S. Săvinești, de cele din cadrul

Combinatului petrochimic Midia-Năvodari ș.a.

În aceste condiții planul de construcții-montaj pe total trust a fost realizat prin atacarea unor lucrări prevăzute în grafice pentru trimestrele II și III, operațiuni care aveau asigurate condiții bune de desfășurare. O asemenea situație este însă nedorită pentru că, chiar dacă constructorul își face planul valoric, economia națională înregistrează însemnate pagube ca urmare a neîntrării în funcțiune a unor noi capacități de producție. Ce a determinat o asemenea stare de lucruri? Este vorba, în principal, de:

● **întârzierile unor organizații de construcții sau ale diferiților beneficiari în asigurarea la termenele stabilite a fronturilor de lucru pe care să-și poată începe activitatea șantierele specializate ale trustului.** La instalația de caprolactamă de la Săvinești, trustul nu a putut executa lucrările de placări anticorozive ale unui rezervor pe o suprafață de 263 mp întrucât beneficiarul nu a executat la vreme operațiunile de cauciucare care-l reveneau. Tot aici nu s-a efectuat înzidirea cazanului de aburi, întrucât el nu a fost livrat de către beneficiari nici până în prezent, deși termenul stabilit era luna februarie 1979. Din păcate, situația nu este singulară. Și la instalația de melamină de la Tîrgu Mureș — lipsa utilajelor ce trebuiau asigurate de către beneficiar a cauzat nepredarea frontului de lucru către unitățile trusturilor specializate de montaj și izolații pentru lucrări ce trebuiau executate pe o suprafață de circa 8 600 mp.

La Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, pentru un volum foarte mare de lucrări de izolații termice la conducte și aparate (circa 30 000 mp), frontul de lucru la anumite obiecte de construcție (DAV, hidrofinare benzină, reformare catalitică, hidrofinare petrol ș.a.) nu a fost asigurat în totalitate de către Trustul de montaj utilaj chimic din București prin faptul că nu au fost

Chiar atunci când se are în vedere activitatea unei singure întreprinderi antrenată în buna funcționare a acestui ansamblu complex nu trebuie uitat că „producția“ în investiții are interdependențe multiple și că pentru desfășurarea ei în perfectă concordanță cu cerințele planului pe acest an se cere un efort colectiv mai amplu. Cum se cer coordonate, în ce direcții se impun orientate aceste preocupări pentru obținerea unor scurtări mai substanțiale ale duratelor de execuție a noilor capacități — sînt întrebări în plină actualitate la care un răspuns semnificativ poate fi desprins din experiența Trustului de lucrări speciale din București (T.L.S.B.).

predate la vreme furniturile necesare instalației și nici nu au fost efectuate în termen probele de etanșeitate și presiune. Trebuie arătat însă că alături de unele întârzieri datorate constructorilor și montorilor, probele de etanșare la acest obiectiv sînt în prezent mult rămase în urmă față de grafice din lipsa sistemelor de etanșare la capacele plutitoare nelivrate pe șantiere la termenele contractuale de către furnizorul I.F.E.T. Bistrița;

● **neasigurarea de către unii beneficiari sau chiar de către Trustul de lucrări speciale a tuturor materialelor de construcții pe șantiere în conformitate cu termenele și cantitățile stipulate în contracte.** Beneficiarii din cadrul M.I.Ch., de pildă, nu au asigurat în trimestrul I a.c. plăci Fomglas (necesare captușirii coșului de la C.I.C. Arad, deși termenul de livrare expirase din 1978). Mari restanțe se înregistrează în asigurarea prezoanelor și a diaframelor de către beneficiari la unele lucrări de la Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, fapt ce a condus la nerealizarea unor lucrări în valoare de 300 mii lei, precum și în livrarea a circa 60 tone de cărămidă refractară ușoară către șantierele care execută lucrări la noile capacități de la Rafinăria Teleajen, al căror termen de trimitere pe șantier a expirat din luna ianuarie 1979. De altfel, la lucrările de cărămidă refractară sînt în întîrziere și unii beneficiari din cadrul M.I.M.: 900 tone de cărămidă refractară fasonată sînt așteptate să sosească, conform graficelor, încă din trimestrul IV 1978 la cuptorul de coacere nr. 6 de la Întreprinderea de alumina Slatina, întîrziere care a determinat nerealizarea unor lucrări în valoare de 3 milioane lei numai în trim. I a.c. Dar greutatea au apărut și în procurarea unor materiale chiar de către compartimentele specializate din cadrul trustului cărora în anumite cazuri le revine misiunea asigurării bazei materiale a planului de construcții-montaj. În special, deși existau repartiții și con-

tracte cu termene de livrare în trimestrul I a.c., s-a resimțit în această perioadă lipsa următoarelor materiale: vată și produse din vată minerală, pentru Centrala termică Turceni și Rafinăria Teleajen și Năvodari, nelivrată la termen de către întreprinderile furnizoare specializate din Berceni-București și Vaslui, chituri anticorozive nelivrate la vreme de C.U.P.S.I.C. București ș.a.;

● **neasigurarea forței de muncă în numărul și de calificarea necesară**, deficiență a cărei răspundere nu o poartă numai trustul. Astfel, este adevărat că, deși forța de muncă a fost în general asigurată, datorită unor neajunsuri proprii în asigurarea unor specialiști pe șantiere au lipsit totuși un număr de 30 zidari-șamotori necesari pentru înzidirea bateriilor de topit sodă la Uzina de produse clorosodice Giurgiu. Tot atât de adevărat este însă și faptul că beneficiarii — în special cei din chimie — nu au asigurat întotdeauna la vreme, în totalitate, efectivele de muncitori necesare pentru preluarea unui volum sporit de lucrări de construcții în regie proprie.

O concluzie mai eficientă pe filiera antreprenor general — subantrepriza de specialitate — beneficiar

ASA CUM se poate desprinde din situația prezentată, deși în cadrul trustului planul de construcții-montaj pe primul trimestru al acestui an a fost îndeplinit și depășit, se poate aprecia că în întreaga activitate desfășurată există încă o serie de rămăneri în urmă față de grafice în executarea unor stadii fizice la anumite lucrări, în punerea la termen în funcțiune a unor noi capacități, într-un cuvânt **mari rezerve de scurtare a duratelor de execuție a operațiilor de construcții-montaj**. Pentru

crearea tuturor condițiilor care să permită respectarea integrală a prevederilor din planul pe acest an — valoric și de punere în funcțiune — considerăm necesar ca:

1. **Beneficiarii lucrărilor să asigure la termenele planificate, cu mai multă rigurozitate ca în prezent.**

furniturile din țară și import necesare pentru ca montajul instalațiilor să se desfășoare conform graficelor întocmite,

iar lucrările de izolații să poată începe la termen. Ei trebuie să depună eforturi mult mai mari — în special unitățile din cadrul M.I.Ch. și M.I.M. — pentru a pune la dispoziția trustului materialele de construcții din țară și import necesare pe șantiere la termenele stabilite de comun acord în graficele încheiate cu T.L.S.,

2. **Dat fiind că la edificarea unor obiective de investiții complexe participă 3—4 organizații de construcții diferite — un antreprenor general și nu mulți subantreprenori de specialitate**

— fronturile de lucru să se predea între executanți, de fiecare dată, la termenele stabilite în graficele încheiate, numai pe bază de proces verbal și nu prin preluare directă pe bază de pre-dare verbală.

Aplicarea în toate cazurile a unui asemenea mod de lucru ar putea conduce, după părerea noastră, la efectuarea mai atentă a execuției și finisării tuturor lucrărilor, a recepției acestora, ceea ce ar putea evita multe dintre neajunsurile existente în prezent, când, după o recepție pe bază de înștiințări și preluări verbale, subantreprenorii de specialitate au ocazia să constate că antreprenorul general — în ciuda asigurărilor oferite — a mai lăsat unele lucrări neterminate sau le-a executat incomplet,

3. **Antreprenorii generali să asigure**

trustului — așa cum s-a stabilit de către conducerea M.C.Ind. — forța de muncă specializată necesară la lucrările de glisări de coșuri la nivelul numărului stabilit în cadrul acordurilor încheiate (fierari-betonisti și dulgheri) în special la lucrările de la platforma C.I.C. Arad. Un ajutor sporit din partea lor în acest sens este absolut necesar la toate platformele unde nu există șantiere proprii ale trustului, iar lucrările de specialitate pe care le executăm sint de scurtă durată, ceea ce face ca o eventuală deplasare a unora dintre muncitorii noștri să încarce inutil costul lucrărilor.

Tot în acest scop facem apel la toți beneficiarii, și în special la întreprinderile chimice,

să participe mult mai activ la efectuarea de lucrări de construcții-montaj, mai ales în perioadele de vîrf care se întrevăd în trimestrele II și III, fie prin desemnarea unor colective mai largi de specialiști care să lucreze pe șantier fie prin **preluarea unui volum sporit de lucrări în regie proprie.**

Aceștia, împreună cu ajutorul de cadre pe care l-ar putea da chiar și unele cooperative de prestații de lucrări ar putea contribui substanțial la completarea, pînă la nivelul necesarului, a personalului din meseriile de izolatori-termici, zidari, izolatori hidrofugi de pe platformele din Bacău, Pitești, Săvinești, Năvodari, Giurgiu, Ploiești ș.a.

Nu este de neglijat desigur faptul că un accent mare trebuie pus pe amplificarea efortului propriu. Complexitatea lucrărilor impune o colaborare mai activă, un sprijin reciproc mai eficient și mai bine corelat între toți factorii implicați.

Gabriel ROVENȚA

Trustul de lucrări speciale București

Reducerea costurilor de producție

(Urmare din pag. 2)

(23,9%⁰), Centralei industriale a cărnii București (43,7%⁰) și altele.

Acestei probleme, acoperirii cu măsuri a planului de reducere a costurilor, trebuie să i se acorde o atenție deosebită în viitor. În acest cadru este necesar să se pună un accent mai mare pe **aportul planului tehnic la reducerea costurilor de producție**, pe asimilarea și introducerea rapidă în producție a rezultatelor cercetărilor științifice, a noilor tehnologii și a produselor cu caracteristici tehnico-calitative și economice superioare. Aceasta cu atât mai mult cu cît analizele efectuate la unele unități (Întreprinderea de tractoare Brașov, Combinatul siderurgic Galați etc.) au scos în evidență faptul că nu toate compartimentele tehnice participă în suficientă măsură și cunosc influențele pozitive ale introducerii progresului tehnic asupra reducerii costurilor de producție în unitățile respective. Avînd în vedere că introducerea progresului tehnic trebuie să contribuie cu o pondere ridicată la micșorarea costurilor de producție și mai ales a celor materiale și că în prezent mai

sînt greutăți în ce privește fundamentarea cu măsuri a programelor de reducere a costurilor pe 1979 la un număr însemnat de întreprinderi și centrale, **se impune atragerea în mai mare măsură a cadrelor tehnice — care conduc nemijlocit procesele de producție — în vederea identificării de noi soluții tehnologice pentru încadrarea în nivelele de costuri stabilite prin plan.** În scopul sprijinirii cadrelor din unități, încă din acest an s-au elaborat de către Comitetul de Stat al Planificării, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie și Direcția Centrală de Statistică norme metodologice și tehnice pentru calcularea indicatorilor de introducere a progresului tehnic și dimensionarea aportului planului tehnic la creșterea eficienței economice, norme ce trebuie studiate temeinic de specialiștii din întreprinderi și centrale și aplicate.

În acest amplu proces de reducere a costurilor de producție, care practic antrenează toate laturile activității întreprinderilor, se impune o colaborare strînsă, permanentă, între cadrele tehnice și cele economice pentru depistarea de noi rezerve care să conducă la scăderea cheltuielilor materiale și de muncă și pe diminuarea nivelului costurilor pe produse, repere și pe fiecare loc de muncă.

ASPECTE ALE CORELAȚIEI: CONSUM DE ENERGIE — CREȘTERE ECONOMICĂ [III]

Rezultate calitative, dar și însemnate rezerve potențiale

ORIENTAREA strategică fundamentală în politica energetică națională — privind problemele legate de conservarea resurselor energetice, de micșorarea consumurilor de energie, de economisirea ei sub toate formele și modalitățile s-a concretizat în reducerea ritmului de creștere a consumului de energie în raport cu creșterea economică în ansamblu. Așa cum am arătat însă în prima parte a articolului, această reducere, deși importantă, este cu mult sub nivelul posibilităților, al marilor rezerve existente în diferite sectoare în care se produce și se consumă energia; dar, mai ales, această reducere este cu mult mai mică față de cerințele economiei, de necesitatea de a realiza creșterea economică cu un consum cât mai scăzut de energie.

Un imperativ esențial — creșterea mai rapidă a venitului național față de consumul de energie

SĂ NE OPRIM mai îndeaproape asupra unui indicator care ne oferă o imagine sintetică asupra fenomenului pe care îl urmărim, și anume a evoluției raportului dintre consumul de energie electrică și venitul național pe ansamblul economiei naționale și pe ramurile principale ale acesteia. Analiza datelor din tabelul nr. 3 confirmă concluziile arătate mai înainte, în sensul că, pe ansamblul

perioadei 1955—1977, în toate ramurile economiei ritmul de creștere a consumului de energie electrică a devansat pe cel al venitului național, excepție făcând industria în anul 1977, când dinamica producției nete a devansat cu puțin dinamica consumului de energie electrică.

Se poate observa că decalaje mai evidente între ritmurile celor doi indicatori au existat în ramurile construcției, transporturi și telecomunicații și, îndeosebi, în agricultură, acestea situându-se deasupra mediei realizate pe ansamblul economiei naționale. În perioada pe care o analizăm, indicele de devansare a ritmului de creștere a venitului național de către ritmul de creștere a consumului de energie electrică a fost de 0,982 în industrie, 1,555 în construcții, 1,505 în transporturi și telecomunicații, 11,429 în agricultură și 1,462 pe ansamblul economiei. Această situație are la bază existența unor consumuri specifice ridicate de energie electrică, determinate cu deosebire de randamentele mai slab ale unor echipamente, instalații și tehnologii, de consumuri tehnologice mari în centrale electrice și pierderi în rețelele de transport — distribuție a energiei electrice. Cu o pondere însemnată a acționat în acest sens și menținerea în fabricație a unor produse cu componentă energetică importantă și a produselor ce implică un consum ridicat de energie, precum și existența, în unele cazuri a unor forme de risipă etc.

Măsurile luate în ultimul deceniu, mai ales începând cu anul 1971, pentru economisirea energiei au exercitat un rol de frinare a consumurilor; ca urmare, în unele ramuri ale industriei mari consumatoare de energie electrică s-a înregistrat o creștere în ritmuri mai lente a consumului de energie electrică în raport cu creșterea producției nete și a volumului producției industriale. În aceste condiții, pe ansamblul industriei, ritmul mediu anual de creștere a consumului de energie electrică în perioada 1971—1977 a fost de 9,95% (față de 13,77% realizat în perioada 1955—1970), în timp ce ritmul mediu anual de creștere a producției nete a fost cu mult mai mare — 12,8% (față de 12,6%); în acest fel indicele de devansare a ritmului mediu anual de creștere a producției nete de către ritmul de creștere a consumului de energie electrică a scăzut simțitor, în ramura respectivă, atingând valoarea de 0,777 (față de 1,088).

Ritmul mediu anual de creștere a consumului de energie electrică a scăzut în mod sensibil și în construcții (la 8,85% în perioada 1971—1977, față de 19,45% în perioada 1955—1970), situându-se sub nivelul ritmului de creștere a producției nete; ca efect al acestor măsuri, indicele de devansare dintre cele două ritmuri medii anuale de creștere a scăzut, în perioada analizată, la 0,995 (față de 1,818).

În transporturi și telecomunicații și, îndeosebi, în agricultură, s-au menținut și în această perioadă ritmuri ridicate de creștere a consumului de energie electrică, ce au devansat ritmul de creștere al producției nete din aceste ramuri.

Dinamica și ritmul mediu anual de creștere a venitului național (1), a consumului de energie electrică (2) și a raportului dintre acestea (2 : 1) pe ramuri ale economiei naționale

Tabelul nr. 3

	1955 = 100				1970 = 100		Ritm mediu anual de creștere			
	1960	1970	1975	1977	1975	1977	1956—1970	1956—1977	1971—1977	
Total economie	1	139	312	531	638	171	205	7,90	8,80	10,8
	2	176,5	759,2	1 218,2	1 436,7	160,5	189,2	14,47	12,87	9,55
	2 : 1	1,270	2,433	2,294	2,252	0,939	0,923	1,832	1,462	0,844
Industria	1	171	596	1 109	1 386	186	232	12,65	12,70	12,8
	2	167,4	692,2	1 155,1	1 344	166,6	194,2	13,77	12,55	9,95
	2 : 1	0,979	1,161	1,042	0,970	0,897	0,837	1,088	0,982	0,777
Agricultură	1	99	96	125	147	130	132	-0,27	3,75	4,05
	2*)	231,1	1 577,0	4 475,6	5 513,3	283,7	349,4	20,20	20,00	19,55
	2 : 1	2,334	16,435	35,805	37,505	2,182	2,647	75,81	11,429	4,827
Transporturi și telecomunicații	1	140	380	656	722	169	186	9,45	9,40	9,27
	2	115,3	694,4	1 483,3	1 841,7	213,6	265,2	13,80	14,15	14,95
	2 : 1	0,824	1,790	2,251	2,551	1,254	1,426	3,460	1,505	1,613

Sursa datelor: calculat după Anuarul statistic al R.S. România, 1978, p. 90, 93 și 179.

*) Agricultură și silvicultură.

Întreaga această evoluție — care are la bază acțiunile hotărâte, de maximă importanță, inițiate de conducerea partidului pentru mai buna corelare a consumului de energie electrică în economia națională cu ritmul de creștere a produsului social și a venitului național a determinat scăderea ritmului mediu anual de creștere a consumului de energie electrică pe ansamblul economiei la 9,55% în perioada 1971—1977 față de 14,47% în perioada 1955—1970, concomitent cu creșterea mai rapidă a venitului național (10,8% față de 7,90%). Ca o consecință a acestui fapt, indicii de devansare a ritmului de creștere a venitului național de către ritmul de creștere a consumului de energie electrică a devenit subunitar (0,884).

Evoluția consumului de energie electrică la 1 milion lei venit național și la 1 milion lei producție industrială este prezentată în tabelul nr. 4. Sînt procese și evolu-

Tabelul 4
Dinamica consumului de energie electrică la 1 milion lei venit național și la 1 milion producție industrială în România

	Dinamică în %		
	1970	1977	1977
	1955	1955	1970
Consumul de energie electrică la 1 mil. lei venit național	243,6	226,4	98,3
Consumul de energie electrică la 1 mil. lei producție industrială	125,6	99,4	90,7

Sursa datelor: calculat după datele din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale, 4 februarie 1976, Ed. politică 1976, p. 24 și Anuarul statistic al R. S. România, 1978, p. 87 și 179.

ții care pun mai mult în lumină amplele posibilități existente în economie pentru economisirea energiei electrice, pentru ca ritmul de creștere economică să devanseze mai mult pe cel al creșterii consumului de energie electrică.

Repere privind dimensiunea acțiunilor de economisire a energiei

ANALIZA CORELATĂ a evoluției consumului de energie electrică și a creșterii venitului național (respectiv a producției industriale) în industrie, în alte ramuri, ca și pe ansamblul economiei naționale relevă, așadar, că

față de perioada trecută, după 1965 și, cu deosebire, începînd cu cincinalul 1971—1975, are loc o micșorare a consumului de energie electrică la 1 milion lei venit național (sau producție industrială). Rezultatul direct al acestui proces se regăsește în creșterea în ritmuri mai rapide a venitului național și a producției industriale comparativ cu creșterea consumului de energie electrică, creîndu-se astfel premise pentru progresul economic mai rapid al țării și îmbunătățirea neîntreruptă a nivelului de trai al poporului. Interesele majore ale economiei naționale cer ca în viitor sporirea producției, a venitului național să fie însoțită însă de un consum de energie electrică și mai redus.

Din analiza întreprinsă rezultă că în toate ramurile economiei există mari posibilități în domeniul utilizării mai eficiente a energiei. Ele constau în principal în promovarea largă a progresului tehnic care să asigure folosirea mai rațională a energiei electrice, prin perfecționarea și modernizarea proceselor tehnologice, a diferitelor echipamente și înlocuirea agregatelor și tehnologiilor energofage; creșterea randamentului echipamentelor, instalațiilor și tehnologiilor; reexaminarea continuă a necesarului la principalele produse energointensive, restrîngerea și înlocuirea produselor cu componentă energetică importantă și a produselor ce implică consumuri ridicate de energie, recuperarea și valorificarea integrală a resurselor secundare, eliminarea risipei de orice fel etc. Aceste rezerve și posibilități ies în mai mare măsură în evidență dacă privim fenomenul în comparație cu situația existentă în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. O primă constatare: datorită consumurilor care se înregistrează la noi, pentru realizarea aceleiași unități valorice de producție industrială în anul 1977 s-a cheltuit o cantitate dublă de combustibil convențional față de Franța și Suedia, iar în industria chimică de circa 4 ori mai mare. Dacă extindem analiza la nivelul întregii economii naționale rezultă că în anul 1975 consumul de energie calculat la 1 000 dolari venit național era în țara noastră de circa 3 000 kg combustibil convențional, în timp ce în Cehoslovacia era de 1 930 kg cc, în Suedia de 1 260 kg cc, în Italia de 1 230 kg cc, iar R.F. Germania de 1 200

kg cc¹⁾. Desigur, acești indicatori, specifici fiecărei economii, reflectă particularitățile climatice, de structură economică, de etapă istorică, de mod de viață etc., în această direcție neputînd exista modele standard. Mai trebuie luate în considerație și unele diferențe în ceea ce privește metodologia de calcul a venitului național. Nu este însă mai puțin adevărat că decalajele respective indică rămînerea noastră în urmă în acest domeniu, faptul că există încă posibilități însemnate pentru reducerea în continuare a consumurilor noastre energetice.

Referindu-se la această problemă și atrăgînd atenția asupra faptului că, datorită consumurilor energetice nejustificate, pentru realizarea unei unități de venit național se cheltuiește la noi o cantitate mult mai mare de combustibil convențional comparativ cu statele dezvoltate industrial, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în expunerea la primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din iulie 1977, sublinia: „Acestei situații trebuie să i se pună capăt cît mai repede cu putință, luîndu-se măsuri pentru reducerea consumurilor tehnologice și a pierderilor de energie electrică în rețele de transport și distribuție, utilizarea cît mai deplină a resurselor secundare, eliminarea oricăror forme de risipă de energie. Trebuie să facem totul pentru folosirea cît mai economică a resurselor și asigurarea bazei necesare dezvoltării în ritm intens a economiei noastre“.

Aprecierile secretarului general al partidului cu privire la faptul că în țara noastră există o neconcordanță între creșterea venitului național și creșterea consumului de energie a constituit punctul de plecare pentru o reconsiderare de fond în ce privește valorificarea cît mai rațională a resurselor energetice disponibile. În actualele condiții, cînd economia românească traversează o perioadă de continuă modernizare, de ofensivă hotărîtă pentru o calitate nouă în toate planurile, creșterea eficienței întregii activități este condiționată nemijlocit de micșorarea consumurilor specifice de energie. Iată de ce, la Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricul-

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 9)

¹⁾ Vezi Organisation de coopération et de développement économiques, l'Agence internationale de l'énergie et les économies d'énergie — 1976.

PUNCTE DE VEDERE

Noi exigențe în dezvoltarea agriculturii în condițiile economisirii energiei (II)

ÎN condițiile în care principala forță energetică de lucrare a pământului este tractorul, consumator de combustibil fosil, agricultura este una din ramurile producției materiale care trebuie să se preocupe intens de stabilirea unor măsuri de economisire a energiei.

Criteriul consumului energetic specific

ÎN ACEASTĂ ordine de idei, a devenit imperios necesar ca, la optimizarea structurii culturilor pe total țară și pe zone, în cazul unor culturi concurente (care dau produse cu aceeași valoare de întrebuințare sau cu aceeași destinație), criteriul consumului necesar de energie (mai ales sub formă de combustibil fosil) la hectar și pe unitatea de produs, să aibă un cuvânt de spus. Un exemplu este edificator. În perioada 1956—1970, cultura orzului a suferit o restrângere a suprafeței cultivate, după părerea noastră, nejustificată, dacă ținem seama de evoluția randamentului la hectar, care a crescut de la 7,2 q în perioada 1934—1938 la 30,8 q în anii 1976—1977. Creșterea suprafeței cultivate cu circa 140 mii ha în 1976—1977 față de 1971—1975 (depășindu-se suprafața din 1951—1955, dar fără a o atinge pe cea din 1934—1938). a fost însoțită de o creștere cu 7,5 q a randamentului la hectar. În același timp, randamentul la hectarul cultivat cu porumb (principala cultură a agriculturii românești) a ajuns la 32,3 q, față de 10,4 q în perioada antebelică. Deci, s-a produs o nivelare a randamentelor celor două culturi, dar consumul de energie (îndeosebi de combustibil fosil) este de câteva ori mai mare la hectarul cultivat cu porumb față de cel cultivat cu orz. Ca urmare, și costul de producție este mai mare la porumb decât la orz. Iată de ce, în anumite condiții mai ales acolo unde porumbul nu poate beneficia de avantajele irigației ca factor esențial în sporirea substanțială a randamentului său la hectar, extinderea culturii orzului devine o alternativă de luat în seamă din punct de vedere economic. În acest sens, dublarea actualei suprafețe cultivate

cu orz va aduce însemnate economii la consumul de combustibil, obținându-se resurse furajere cel puțin egale, cantitativ și calitativ, cu cele obținute de pe aceeași suprafață cultivată cu porumb.

Se impune, de asemenea, o reconsiderare a acelor tehnologii de producție care, deși contribuie la sporirea producției agricole și la obținerea unor produse de sezon, sînt mari consumatoare de energie fosilă. Am în vedere, printre altele, tehnologia (mare consumatoare de energie) cultivării legumelor în sere. După calculele specialiștilor, consumul de energie la hectarul de legume cultivate în sere este de 8 ori mai mare decât la producția agricolă de cereale, iar în 1977, consumul de țigăi convențional la hectarul de culturi forțate de legume a fost de 9 ori mai mare decât media pe întreaga agricultură. În asemenea condiții, se cere stabilit un echilibru între extinderea pe care o capătă tehnologia cultivării legumelor în sere și utilizarea mai intensă a condițiilor naturale de luminozitate, temperatură și resurse calorice. În această analiză este necesar să se țină seama și de concurența pe care o înfruntă legumele noastre de seră pe piața externă, din partea țărilor cu condiții naturale mai favorabile, produse cu costuri mai reduse și cu consumuri energetice mult mai mici. În cazul nostru se dovedește viabilă varianta amplasării complexelor de sere în imediata apropiere a unor surse calorice reziduale, ieftine și care pot fi astfel reciclate cu mare eficiență economică. Concomitent, se cere intensificată munca de cercetare pentru elaborarea unor noi tehnologii de cultivare a legumelor în câmp, care să utilizeze în mai mare măsură soiurile timpurii și cele târzii, asigurându-se astfel prelungirea perioadei de producere și de consum a legumelor proaspete; consumul de energie — în țigăi convențional — este de circa 2,5 ori mai mic la hectarul cultivat în câmp față de hectarul de sere.

Probleme similare pot apărea uneori și în cazul sistemului industrial de creștere a animalelor, în împrejurările în care sistemul gospodăresc, inclusiv cel bazat pe pășunat, este

încă departe de a-și fi epuizat posibilitățile de sporire eficientă a producției animaliere. Să amintim numai că cele 4 milioane de hectare de pășuni și finețe naturale pot fi valorificate mai bine, cu consumuri energetice reduse și în condiții economice mai avantajoase decât organizarea unor noi complexe industriale, a căror funcționare necesită mari consumuri energetice și unele consumuri de furaje prin care concurează alimentația umană. În calculele de eficiență economică specialiștii trebuie să țină seama de alternativele existente, de complexitatea componentelor și de randamentele obținute în diferite ipostaze.

În cazul irigațiilor, tehnologie mare consumatoare de energie, al cărei cost suplimentar trebuie să fie acoperit de valoarea sporului de recoltă, trebuie astfel gândit și acționat încît să nu asistăm la creșterea costului pe unitatea de produs. Dificultățile care pot apărea în aceste cazuri survin, mai ales, cînd se optează pentru urcarea apei de la sursă spre terenul de irigat și nu invers, pentru coborîrea apei pentru irigații, dinspre pante.

De aceea, considerăm necesară extinderea irigațiilor numai pe terenurile cele mai bune și cît mai aproape de sursele de apă, renunțându-se în multe cazuri la proiectele de extindere pe terenurile aflate la o altitudine care necesită eforturi prea mari de repompare a apei, ceea ar mări considerabil consumurile energetice. În același timp, se cere și o reconsiderare a sistemelor locale de irigații, care permit aplicarea unor metode de irigare (prin brazde și scurgere la suprafață) cu consum energetic redus față de celelalte metode.

De asemenea, însemnate economii de energie fosilă, materializată în îngrășăminte, ierbicide și insectofungicide, pot fi realizate prin aplicarea unor asolamente raționale, bazate pe rotația de scurtă durată a culturilor, precum și prin creșterea ponderii leguminoaselor care îmbogățesc solul cu azot.

În sfîrșit, însemnate căi de economisire a consumului de com-

bustibil fosil le poate oferi perfecționarea tehnologiilor de pregătire și lucrare a solului. Astfel, formarea de cupluri de mașini care să utilizeze la maximum puterea energetică a tractorului, reducerea numărului de treceri pe hectar prin executarea de lucrări simultane, complexe, pînă la aplicarea tehnologiei bazate pe executarea arăturii adînci o dată la mai mulți ani, scot la iveală importante rezerve de reducere a consumului de energie. Același efect pozitiv îl poate antrena și perfecționarea soluțiilor constructive în zootehnie, domeniu în care specialiștii noștri au dobîndit, în ultimii ani, experiență și realizări remarcabile.

Surse energetice tradiționale și altele noi

DAT FIIND caracterul limitat și nereînnoibil al resurselor energetice fosile, în toate țările lumii există astăzi o căutare febrilă a unor noi surse energetice, inepuizabile sau care să poată fi reînnoite prin munca omului.

Din prima categorie, alături de energia solară, face parte și energia coliană, care a jucat un rol însemnat în dezvoltarea omenirii. Chiar și în prezent, multe ferme din țări avansate din punct de vedere industrial își acoperă o parte din necesarul de energie prin folosirea puterii eoliene, mai ales pentru adăpatul animalelor la pășune. Și în țara noastră, în zona Bărăganului, au existat în trecut unele instalații pentru captarea și utilizarea energiei eoliene. Deci, putem vorbi de valorificarea unei tradiții naționale și a unei experiențe mondiale înaintate, evident, cu prioritate în zonele unde vînturile au o frecvență și o tărie mai mare.

Tot pe această linie considerăm că, fără a actualiza situații iremediabil respinse de istorie, este necesară și o anumită reconsiderare și o analiză mai detaliată și a rolului și locului pe care l-ar putea juca energia animală în unele regiuni ale agriculturii noastre. Desigur, nu poate fi vorba de o reînnoire la tradiționalul atelaj, ci de integrarea economică în unele cazuri care se dovedesc eficiente a acestei surse energetice în structura actuală a bazei energetice a agriculturii românești. Subliniem că această sursă de energie nu a fost complet înlăturată nici în agricultura unor țări

mai dezvoltate ale lumii, datorită unor caracteristici pozitive proprii, care devin mai „vizibile” în actualele condiții de penurie energetică: animalele de tracțiune consumă „combustibil” renuvelabil (furajele), și produc gunoi de grajd (care este și el o sursă de energie pentru agricultură, sub formă de îngrășămînt, sau îngrășămînt și „combustibil viu” pentru culturi forțate), produc energie ușor divizibilă, ceea ce face avantajoasă folosirea lor la cele mai diverse lucrări și mai ales în anumite zone deluroase, muntoase etc. O obiecție ce se poate ridica este natura acestui „combustibil” pentru a cărui producere și întreținere este necesară o anumită suprafață suplimentară de teren cultivat cu furaje. Însă, sporirea apreciabilă a randamentelor la hectar la toate culturile, în corelare cu reducerea consumurilor energetice specifice pe culturi și cu sporirea surselor energetice reînnoibile, pot neutraliza acest neajuns.

Folosirea integrală a forței de muncă din agricultură

REVOLUȚIA TEHNICĂ pe care o parcurge agricultura noastră, bazată pe mașinism, se traduce prin înlocuirea progresivă a energiei umane cu cea mecanică. Acest proces aduce cu sine în mod implicit problema optimizării dinamice, continue a raportului dintre ritmul de extindere al mecanizării și cel al reducerii forței de muncă din agricultură, astfel ca aceasta din urmă să poată fi utilizată la parametri superiori. În unele unități agricole de producție din sectorul cooperatist se mai ivesc decalaje între acești doi factori, în detrimentul folosirii mai raționale a forței de muncă. Aceasta are ca rezultat o dublă irosire de surse energetice: pe de o parte — consum suplimentar de combustibil fosil, iar pe altă parte — neutilizarea completă a energiei umane. Cîteva date pot fi concludente pentru acest aspect. În anul 1978, pe întreg sectorul C.A.P., numărul mediu de norme de muncă de categoria I-a pe un cooperatist apt de muncă care a lucrat a fost de numai 140 (mai puțin de jumătate din numărul teoretic posibil). Se constată deci o anumită subfolosire a unor importante surse energetice umane din agricultură, care, la rîndul lor, consumă energie provenită din produsele agri-

cole și în perioadele cînd nu produc nici un fel de energie. Sînt numeroase lucrări inclusiv la recoltatul cerealelor care pot fi executate în mai mare măsură cu folosirea resurselor energetice umane.

Valorificarea superioară a produselor secundare

ÎN AGRICULTURĂ se obțin mari cantități de produse secundare; de la cultura plantelor, numai 30—50% din producție este produs principal iar restul reprezintă produse secundare, care încorporează o mare cantitate de energie (solară, fosilă, umană etc.). Tocmai de aceea, reciclarea, folosirea într-un nou ciclu de producție a acestor produse secundare are o mare însemnătate pentru balanța energetică a agriculturii, pentru creșterea eficienței în această ramură. Produse secundare cum sînt paie, cocii, vrejii, frunzele și coletele de sfeclă etc., își găsesc o valorificare superioară în creșterea animalelor sau în alte ramuri (cazul paielor în industria celulozei și hîrtiei). Problema principală a folosirii produselor secundare în cadrul agriculturii constă în înobilizarea acestor furaje, de regulă sărace în albumină digestibilă, prin amestecuri sau fabricarea de brichete furajere, a căror valoare nutritivă să se apropie de cea a celor mai bune finuri.

Contribuția producției vegetale secundare la balanța energetică poate fi însemnată: în S.U.A., rezerva energetică a vegetalelor sub formă de fotosinteză recuperabilă, este estimată la 8—10% din consumul total de energie. Există deci o forță energetică uriașă în universul vegetal care dormitează sub picioarele noastre și care, în plus, se reînnoiește după fiecare recoltă.

În ultimii ani, dintre produsele secundare ale agriculturii, o atenție deosebită se acordă gunoierului de grajd care, pe lîngă calitatea sa de a fi cel mai prețios îngrășămînt și important factor de economisire a energiei fosile, cea încorporată în îngrășămintele chimice, a dobîndit încă una, aceea de a fi și sursă de energie. Fermentarea anaerobă a gunoierului de grajd (ca și a altor deșeuri vegetale) produce gaz metan, care poate fi utilizat pentru nevoi productive și casnice, precum și un îngrășămînt natural cu calități superioare materiei prime inițiale (gunoierul

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

Operativitate sporită în încheierea contractelor economice

ÎN ECONOMIA NOASTRĂ socialistă contractul reprezintă un instrument important de planificare, dar și de executare implicită a sarcinilor de producție stabilite prin plan. Respectarea integrală a prevederilor pe care le cuprinde, a îndatoririlor reciproce ale părților contractante este o obligație de primă mărime, de respectarea căreia la termenele stabilite depinde în mod direct asigurarea resurselor necesare producției, buna desfășurare a aprovizionării tehnico-materiale.

Experiența ultimilor ani a demonstrat că, alături de întreprinderile care reușesc să încheie din vreme contractele cu furnizorii de materii prime și cu beneficiarii, există unități economice în care această operațiune întârzie mult, prelungindu-se chiar și pe parcursul anului de plan. Pentru a ajunge la cauzele acestei situații și mai ales la unele propuneri de perfecționare a mecanismului aprovizionării se cere pornit de la analiza prevederilor normative care reglementează desfășurarea activităților de asigurare a bazei materiale a planului de producție și care pun în evidență că:

- contractele trebuie să aibă la bază balanțe materiale aprobate și repartiții emise prin plan (Legea nr. 8/1972);

- în timp, contractarea trebuie încheiată până la aprobarea planului care, în acel moment, să fie acoperit practic integral cu contracte ferme în stare să asigure certitudinea aprovizionării și desfacerii (Legea nr. 5/1978).

DUPĂ CUM SE ȘTIE, pentru respectarea acestor prevederi și încheierea la vreme a contractelor, Ministerul Aprovizionării elaborează anual metodologia de lucru cu instrucțiuni și termene precise de încheiere a operațiilor precontractuale. În anul 1978, pentru pregătirea planului pe anul 1979, metodologia emisă a stabilit inițial ca termen pentru încheierea contractelor data de 31 mai, termen decalat apoi pentru 30 iunie, pentru ca ulterior, prin Decretul 240/1978, să se stabilească data de 30 august ca termen final. Pe de altă parte, la lucrările Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din 28 septembrie 1978 se atrăgea atenția că la acea dată mai existau mari cantități de produse încă necontractate și că era necesar ca până la sfârșitul lunii octombrie să se clarifice toate problemele legate de contractarea producției și aprovizionarea tehnico-materială pe anul 1979.

În luna noiembrie 1978, definitivarea prevederilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979 a condus la modificarea unor balanțe materiale într-o așa măsură încât, practic, operația de contractare a trebuit să fie reluată de la început. Un exemplu îl constituie balanța cauciucului sintetic din import

la care în luna noiembrie 1978 s-a majorat cota pe semestrul I 1979 cu 300% față de balanța aprobată prin Decretul 240 și, în plus, s-a schimbat substanțial eșalonarea trimestrială, astfel încât a trebuit făcută o nouă balanță analitică și modificate toate contractele. Așadar, în anumite cazuri, pentru unele produse, de la data de 31 mai — când a fost fixat primul termen pentru definitivarea contractării — s-a ajuns la data de 3 noiembrie, când operația a trebuit să fie reluată. Efectele nu sînt greu de identificat. Întârzierea contractărilor a determinat neritmicități în aprovizionarea cu această materie primă importantă a unor locuri de muncă, fapt ce a generat, în lanț, neritmicitatea în producția pe luni și pe decade, lucru în asalt, utilizarea scăzută a capacităților de producție și a timpului de lucru.

DECALAJELE între termenele stabilite prin metodologie și cele efective de încheiere a contractării sînt determinate, după părerea noastră, de cauze fără a căror înlăturare nu este posibilă nici în continuare eliminarea întârzierilor în încheierea contractelor economice. Este vorba, în principal, de faptul că actuala succesiune stabilită pe filiera acțiunilor precontractuale nu asigură continuitate și operativitate în încheierea contractelor. După părerea noastră, o succesiune adecvată a etapelor contractării ar trebui să fie următoarea: ● elaborarea și aprobarea balanțelor sintetice, prin care se stabilesc principalii indicatori: producția, importul, exportul și consumul intern defalcat pe titularii de plan ● transmiterea balanțelor sintetice la coordonatorii de balanțe și a cotelor la titularii de plan ● depunerea la coordonatorii de balanțe a desfășurătoarelor cu specificații, cu defalcarea cotelor pe toate unitățile consumatoare din țară pe an și trimestre ● elaborarea balanțelor analitice de către coordonatorii de balanțe, inclusiv optimizarea transporturilor ● emiterea repartițiilor și a extraselor de balanță ● emiterea comenzilor ● încheierea contractelor.

O asemenea succesiune ar putea contribui la evitarea unor cheltuieli suplimentare, de natura celor efectuate în anul 1978, de pildă, când la produse ca sodă caustică, clor, cauciuc sintetic indigen etc. s-au încheiat contracte pentru anul 1979 doar pe baza experienței din anii anteriori, înainte de elaborarea și aprobarea prin plan a balanțelor sintetice. Ca urmare aceste contracte au trebuit să fie refăcute ulterior, deoarece cotele stabilite prin balanțele sintetice aprobate prin plan au diferit substanțial de cele alocate anterior (fără a avea la bază balanțe sintetice aprobate). Pentru a înlătura această deficiență, considerăm necesar

ca, ținînd seama de prevederile Legii nr. 8/1972, care stipulează necesitatea actualizării planului cu un semestru înainte de începerea executării sale, balanțele sintetice să fie elaborate și aprobate pînă la data de 30 iunie a anului în curs pentru cel următor. În continuare, apreciem ca termene posibile următoarele:

- transmiterea cotelor la titularii de plan și a balanțelor sintetice la coordonatorii de balanțe: 10 iulie
- depunerea desfășurătoarelor cu specificații la coordonatorii de balanțe: 30 iulie
- elaborarea balanțelor analitice de către coordonatorii de balanțe (inclusiv optimizarea transporturilor), emiterea repartițiilor și a extraselor de balanță: 15 septembrie
- trimiterea comenzilor la furnizori: 30 septembrie
- încheierea contractelor: 30 octombrie
- aprobarea planului în toate capitolele sale: 30 octombrie.

O altă cauză a întârzierilor în contractarea pentru anul 1979 constă în modul de echilibrare a balanțelor, în care, uneori, mai sînt cuprinse la capitolul „resurse”, producțiile unor noi obiective, care însă nu au asigurate toate condițiile ca să producă efectiv în acel an. După părerea noastră ar fi necesar ca, la actualizarea planului cu 6 luni înainte de executare, să se stabilească mai atent producțiile posibile de realizat și numai acelea să se prevadă în balanțe.

PRINTRE CAUZELE majore ale întârzierilor în contractare, există încă una care se referă la cuantumul cotei de import. După cum se știe, unele produse și sortimente se aduc numai din import, neexistînd producție în țară, după cum altele se fabrică în țară, dar o parte din ele se importă. Pentru ca importul să se poată contracta la timp, este necesar ca organizațiile importatoare să fie în posesia specificațiilor cu 2—4 luni înainte de data cînd trebuie aduse în țară respectivele materiale. Aceasta presupune ca prin balanța sintetică difuzată la coordonatorii de balanțe în luna iulie cota de import să fie întotdeauna stabilită la nivelul necesarului real. Din păcate, pentru unele produse, lucrurile se petrec altfel. Uneori, cota de import introdusă în balanța sintetică inițială este insuficientă și, ca urmare, se modifică odată cu aprobarea planului de stat, deci către finele anului. Această situație impune refacerea balanței analitice și modificarea specificației inițiale, operațiune care, în raport de produs și de amploarea modificării, durează 10—30 zile sau chiar mai mult, întîrziînd importul față de necesitățile producției (cazul cauciucului sintetic din import).

Avînd în vedere condițiile în care se contractează importul și durata mai mare a acțiunii pe piața internațională, ar fi util ca prin balanțele sintetice difuzate în luna iulie, să fie stabilită cit mai exact cantitatea de importat, astfel încît aceasta să nu se mai modifice spre finele anului sau, în orice caz, modificările să fie cit mai mici.

**Șerban STELU
Cornel SUCIU**

IMPACTUL DEZVOLTĂRII INDUSTRIALE ASUPRA COMERȚULUI EXTERIOR CU PRODUSE PRIMARE

IMPETUOASA dezvoltare industrială a României a generat atât premisele, cât și direcțiile amplificării și diversificării relațiilor comerciale internaționale ale țării noastre, în ritmuri și proporții fără precedent în istoria societății românești. O confirmă elasticitatea supraunitară (1,07) a comerțului exterior cu produse industriale în raport cu dezvoltarea industrială a țării, explicată de faptul că mai bine de 81% din creșterea generală a comerțului exterior al României s-a realizat, în perioada considerată, prin intensificarea comerțului cu produse (finite, semifinite și primare) de origine industrială. Această evoluție se înscrie, de altfel, în orientarea generală a schimburilor de mărfuri pe plan internațional, în accentuarea caracterului industrial al diviziunii mondiale a muncii. Potrivit unor estimări, ponderea produselor industriale ar putea să sporească spre sfârșitul acestui secol până la cca. 79% în totalul mărfurilor ce fac obiectul comerțului internațional (față de 62% în 1970).*)

Paralel cu creșterea de volum și consolidarea poziției produselor industriale s-au înregistrat și semnificative mutații structurale în interiorul acestei părți a comerțului nostru exterior.

Intensificarea schimburilor internaționale cu materii prime

DATORITĂ nivelului scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, moștenit de la vechiul regim, România se număra până către mijlocul deceniului al șaptelea în rândul furnizorilor de materii prime și produse primare — și numai pe plan secundar se putea vorbi de exportul de produse manufacturate. În 1950, de exemplu, produsele primare aveau o pondere de 78,7%, iar în 1960 ele încă reprezentau 63,6% din totalul exportului. Este firesc ca amplul proces de dezvoltare a forțelor de producție din sfera industriei să fie însoțit de valorificarea tot mai eficientă a bazei de materii prime și, pe acest fond, să se diminueze ponderea acestor mărfuri în totalul exportului. Deși volumul exportului de produse primare a continuat să crească și după 1950, ponderea lui s-a redus treptat, astfel că după 1965—1966 reprezenta mai puțin de jumătate, iar în ultimii ani se situează la nivelul a 35—40% din exportul total.

Dinamica importului de produse primare, în schimb, a devansat ușor creșterea importului total de mărfuri, ceea ce a făcut ca ponderea acestora să înregistreze o tendință ascendentă. În ultimii ani, produsele primare reprezentau 51—56% din importul total (față de 40—46% — media anilor 1950—1970). În anii construirii socialismului s-au desfășurat lucrări complexe de cerce-

tare, de prospecțiuni și de explorare prin foraj și minerit pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime minerale (volumul investițiilor realizate în acest sector depășește 36 de miliarde de lei numai în ultimii 12 ani); concomitent s-a acordat o atenție deosebită dezvoltării bazei de materii prime organice. Ținând seama însă de caracterul limitat al resurselor disponibile, de necesitatea de a asigura pe de o parte exploatarea lor rațională, iar pe de altă parte dezvoltarea armonioasă și structural echilibrată a economiei naționale, România a trebuit să intensifice importul său de produse primare.

Având un comerț exterior de produse primare de circa 30 de miliarde de lei valută (în anul 1977), din care importul reprezintă 17,8 miliarde de lei valută, România se încadrează în rândul țărilor care practică un relativ intens comerț exterior de materii prime. În perioada analizată (vezi tabelul nr. 1) s-a produs însă și o importantă mutație calitativă în comerțul nostru exterior cu produse primare: dintr-o țară activă (furnizoare), România a devenit o țară pasivă (importatoare) de materii prime, ca urmare a puternicei dezvoltări industriale a economiei naționale, a eforturilor pe care țara noastră le depune pentru încadrarea tot mai corespunzătoare în diviziunea internațională a muncii.

importurilor de materii prime, începând cu minereul de fier, cu cocsul, petrolul și altele, inclusiv cu bumbacul — pentru bunurile de larg consum“¹⁾.

Cu ce randamente utilizăm materiile prime din import ?

PARTICULARITĂȚILE în asigurarea necesarului de materii prime pentru industria noastră prelucrătoare impune o eficiență economică tot mai înaltă în utilizarea materiilor prime, introducerea susținută a acelor soluții tehnologice care diminuează consumul specific al resurselor primare, în primul rând al celor din import. Acordarea unei atenții sporite acestor aspecte se impune cu atât mai mult cu cât în țara noastră consumul specific de materii prime din import este superior mediei mondiale. La nivelul anului 1975, de exemplu, pentru realizarea a 1 000 dolari produs național brut, în lume se consumau în medie materii prime din import în valoare de aproximativ 60 de dolari, iar în România acest consum se ridica la 106 dolari.**)

Referindu-se doar la câteva materii prime esențiale importate de România în 1977, datele tabelului nr. 2 arată că

Tabelul nr. 1

Poziția produselor primare în comerțul exterior al României

	1950	1965	1970	1977	1977 1950
Export					
— miliarde lei valută	1,0	3,3	4,5	12,3	12,3 ori
— % din exportul total	76,9	50,0	40,5	35,2	—
Import					
— miliarde lei valută	0,7	2,9	5,3	17,8	25,4 ori
— % din importul total	46,7	44,6	44,9	51,0	—
Balanța import-export de produse primare					
— miliarde lei valută	+0,3	+0,4	-0,8	-5,5	—
— %	142,9	113,8	84,9	69,1	48,4 %

Sursa: Calculate după Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978, pag. 454—455 produsele primare fiind grupele 2, 4, 5, 6, 7.

Deși volumul valoric al exportului de produse primare realizat de România a crescut în intervalul 1950—1977 de 12,3 ori, importul a evoluat de peste 2 ori mai repede, ceea ce a determinat la nivelul ultimului an analizat (1977) un sold pasiv de 5,5 miliarde lei valută al comerțului exterior cu astfel de produse. Această tendință de accentuare a dezechilibrului în comerțul cu resurse primare este, de altfel, specifică tuturor țărilor mici și mijlocii care înregistrează în dezvoltarea lor industrială ritmuri mai înalte.

În aceste condiții, așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, „noi sintem obligați să realizăm un export larg pentru a putea face față

importul acoperă între 40 și 80% din necesarul industriei, iar ultima coloană subliniază că importul joacă un rol din ce în ce mai important în aprovizionarea cu aceste materii prime. Doar la cocs metalurgic dinamica producției a devansat creșterea importului, dar situația se bazează pe sporirea substanțială a importului de huilă pentru cocs.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din Capitală, 13 februarie 1979. Ed. politică, București.
^{**}) Estimările se bazează pe date publicate în: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, 1978; Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978 și World Bank Atlas, 1977.

Tabelul nr. 2

Acoperirea necesarului la unele materii prime prin producție proprie și prin import, în anul 1977

	Producția (mii tone)	Importul	Cota importului în consumul aparent (%)	Coeficientul de devansare a dinamicii producției de cea a importului în perioada 1970—1977
minereu de fier	2 464	12 402	83,4	7,043
cocs metalurgic	3 148	2 096	40,0	0,392
hulilă pentru cocs	2 154	2 696	55,6	2,386
șiței	14 650	8 844	37,6	1,289

Sursa : Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978 pag. 168—177 ; 458—469.

Merită subliniat faptul că în aprecierea rolului importului în aprovizionarea cu materii prime s-a avut în vedere doar expresia fizică. Pentru aprecierea reală a cotei-părți a importului în consumul de materii prime trebuie să se țină însă seama și de însemnatele creșteri de prețuri înregistrate la aceste produse pe piața internațională, tendință ce se va menține și în perspectivă.

Ca să putem asigura un import de materii prime de o asemenea valoare în condiții de echilibru al balanței comerciale și de plăți, se impune să ne prezentăm la export cu o producție competitivă. Exportul de produse manufacturate al țării noastre a înregistrat în toți anii perioadei 1950—1977 un ritm superior de creștere față de dezvoltarea generală a exportului de mărfuri, oglindită, între altele, și de ponderea tot mai însemnată a acestor produse în exportul nostru total.

Pe fondul creșterii exportului de mărfuri al României de 27,4 ori în intervalul 1950—1977, exportul de produse finite cu grad înalt de prelucrare a cunoscut o evoluție de cca. 7,25 ori mai rapidă, ajungând să reprezinte 52% în totalul exportului (față de mai puțin de 1% în 1938 sau 7,2% în 1950). Faptul că industria românească este capabilă să ofere pe piața mondială produse valoroase îl dovedește cota înaltă a exportului (între 30 și 80%) în producția unor bunuri industriale cu grad înalt de prelucrare și finisare (ne referim în egală măsură la mașini, utilaje și mijloace de transport, la produse chimice, ca și la unele categorii de mărfuri industriale de larg consum). Produsele destinate exportului nu se ridică însă întotdeauna la nivelul competiției internaționale și sub raportul cheltuielilor materiale. Iată de ce secretarul general al partidului sublinia că în prezent, „problema esențială ...este trecerea la o producție nouă, de înaltă tehnicitate, la o calitate nouă în adevăratul sens al cuvintului”²⁾.

În cadrul acestui program de înnoire, alături de introducerea cu îndrăzneală și rapiditate a noilor tehnologii, alături de adaptarea continuă la cerințele mereu noi ale pieței internaționale, o problemă esențială o constituie reducerea consumurilor specifice de materiale. În

pofida curbei descendente a consumurilor specifice de materii prime, acestea continuă să fie în țara noastră considerabil mai mari, decît mediile internaționale, iar reducerea este, de asemenea, mai lentă față de alte țări. Astfel, consumul nostru specific de energie primară era în 1976 de 4 070 kg echivalent cărbune/1 000 dolari produs brut — de 2,2 ori mai mare față de media mondială. În perioada 1971—1976 acest consum s-a redus pe plan mondial cu 19%, în timp ce la noi reducerea a fost doar de cca. 7% — iar aceasta, în condițiile creșterii importului de 2,82 ori. Atingînd 17,7 milioane tone echivalent cărbune, importul nostru de energie primară acoperă în 1976 peste 20% din consumul intern, ceea ce înseamnă de fapt dublarea în numai 6 ani a ratei de dependență a consumului față de import***).

Un alt exemplu : consumul specific aparent de oțel s-a redus în România cu 14% în perioada 1972—1976, dar cele 349 kg oțel/1 000 dolari produs brut înseamnă totuși un consum de 4,2 ori mai mare decît în țările Europei occidentale și de 1,7 ori mai mult decît în alte țări socialiste europene membre ale C.A.E.R. Totodată, în perioada considerată, consumul specific aparent de oțel s-a redus în Europa occidentală cu 46%, iar în alte țări socialiste europene reducerea medie a fost de cca. 35%****).

„Nimeni nu va plăti metalul, alte materiale încorporate în plus în produsul respectiv pe piața internațională — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Aceasta înseamnă a vinde pînă la urmă mai ieftin, a încasa mai puțină valută pe tona de metal. Aceasta înseamnă, în fond, a diminua venitul național, mijloacele de dezvoltare a țării, mijloacele de creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului!”³⁾.

Control eficient, prin indicatori adecvați, al gradului de valorificare

DIRECTIVELE Congresului al XI-lea, al P.C.R., Programul suplimentar adoptat la Conferința Națională din decembrie 1977, prefigurează — pe fondul diversificării continue a ofertei interne și internaționale de produse finite — o sensibilă restructurare a producției, în sensul creșterii ponderii

subramurilor de vîrf din punctul de vedere al gradului de tehnicitate, al valorificării prioritare a concepției originale.

Perfecționarea mecanismului economico-financiar, hotărîită la Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, extinderea și perfecționarea sistemului de indicatori și normative de eficiență oferă întreprinderilor producătoare și mijloacele tehnice adecvate înlăptuirii acestor obiective. Determinarea cheltuielilor (totale și a celor materiale) la 1 000 de lei producție marfă, calcularea costurilor pe unitatea de produs, a indicilor de valorificare a materiilor prime și materialelor, stabilirea normativelor de consum și de stocuri de materii prime, materiale, combustibil și energie, a normativelor de calitate și de înnoire a producției sînt menite să cointerezeze colectivele de oameni ai muncii în ridicarea calitativă a întregii producții, inclusiv a producției pentru export.

Revine, totodată, întreprinderilor de comerț exterior sarcina dezvoltării unui asemenea sistem de indicatori de eficiență a schimburilor cu străinătatea, care, alături de aspectele clasice ale problemei, să pună în evidență și gradul de valorificare a materiilor prime înglobate în marfă, inclusiv a celor din import.

Calcularea prețului extern de export obținut pe tona de marfă cu grad diferit de prelucrare nu mai oferă informații suficiente în condițiile creșterii rolului importului în asigurarea bazei de materii prime. **Stabilirea raportului de schimb net între prețul mediu de export și cel de import, separat pe fiecare grupă de produse obținute din materiile prime importate** constituie o modalitate superioară de apreciere a rentabilității schimbului internațional de produse. Cu cît se va imprima prin măsuri corespunzătoare, o tendință mai accentuată ascendentă acestui raport de schimb, cu atît vor fi valorificate mai bine resursele primare.

Aprecierea globală a rentabilității ar trebui să se facă nu atît pe baza cursului de revenire și a aportului net în valută al produselor exportate, cît pe baza **aportului valutar al producției nete**. În cadrul programelor de promovare a exportului ar trebui să primeze acele produse care valorifică optim munca vie, care adaugă valoare materiilor prime. Luarea în considerare a unui asemenea indicator ar determina redimensionarea volumului fizic al materiilor prime înglobate în produsele de export, stimulînd totodată creativitatea tehnică.

O altă premisă a reducerii efortului valutar determinat de importul tot mai mare de produse primare este extinderea, de către întreprinderile noastre de comerț exterior, a acelor **forme și obiective de cooperare internațională care asigură dezvoltarea bazei de materii prime minerale și organice în țările partenere**, compensarea efortului părții române făcîndu-se prin livrarea de materii prime sau semifabricate către economia noastră națională.

lector univ. dr. Mihai KORKA

²⁾ Nicolae Ceaușescu : Ibidem.

³⁾ Nicolae Ceaușescu : Ibidem.

***) Estimările se bazează pe World Energy Supplies 1972—1976, ONU, New York, 1978. Vezi și I. Bari și I. Șerbănescu : România în energia mondială, „Lumea” nr. 8/1979.

****) Estimările se bazează pe datele publicate de C.E.E. — O.N.U. (Le marché de l'acier — 1977).

Un studiu de caz pentru consiliile oamenilor muncii

FUNDAMENTAREA ȘTIINȚIFICĂ ASIGURĂ CALITATEA DECIZIEI COLECTIVE

PRINTRE PROBLEMELE care se pun astăzi într-o lumină nouă în economie figurează pe un plan de frunte cele referitoare la utilizarea unor metode și tehnici adecvate de optimizare a deciziilor. Scrutînd atent tabloul măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar desprindem o adevărată chemare la însușirea unor elemente ale științei conducerii. Astăzi, cînd nu mai este posibilă conducerea empirică și intuitivă, bazată numai pe experiență și bun simț, cunoașterea unor metode de luare a deciziilor are o foarte mare importanță teoretică și mai ales practică pentru consiliile oamenilor muncii.

Cazul pe care-l prezentăm în cele ce urmează se referă la o decizie concretă adoptată de către biroul executiv al unui C.O.M., folosind metoda însușită (și propusă ca aplicație practică) de către unul dintre membrii organului de conducere colectivă, absolut al unui program de perfecționare a cadrelor de conducere desfășurat la Școala interjudețeană de partid Brașov.

DATELE PROBLEMEI: pe trimestrul IV al anului 1978, din cauza unei decorelări, o secție de fabricație a unei întreprinderi de prelucrarea lemnului nu avea acoperite cu contracte și comenzi 20% din capacitatea de producție. Biroul executiv al C.O.M. din întreprindere urma să propună soluții care să asigure îndeplinirea indicatorilor de plan.

Problema de decizie cere, pe de o parte, să se cunoască: obiectivele — rezultat obligatoriu, obiectivele de-ziderate așteptate și resursele, pentru a înlesni aprecierea în luarea unei hotărîri; iar pe de altă parte — dat fiind faptul că este necesară o cantitate tot mai mare de informații, de experiență și cunoștințe din diferite domenii — elaborarea în colectiv a soluțiilor posibile.

Pentru rezolvarea problemei, colectivul decizional a parcurs următoarele etape:

ETAPA 1-A: culegerea informațiilor referitoare la obiectivele secției și la resursele de care ea dispune

În acest sens, s-a cerut comisiei pentru aprovizionare, desfacere, export-import de pe lângă C.O.M. să pregătească toate informațiile cu privire la obiectivele și resursele secției de fabricație.

● **Analiza obiectivelor obligatorii (OB).** Din această analiză a reieșit că secția respectivă avea următorii indicatori de plan (cu caracter obligatoriu):

- OB₁: producție fizică de 5 mil. lei lunar,
- OB₂: producție netă de 2,3 mil. lei lunar,
- OB₃: cheltuieli totale la 1000 lei producție marfă de 750 lei,
- OB₄: producție marfă la export de 1 mil. lei lunar,
- OB₅: indice de utilizare a mașinilor și utilajelor de 85%.

● **Analiza obiectivelor-deziderate (OD).** O decizie bună presupune să se țină seama și de dezideratele secției de

fabricație față de obiectivele obligatorii prevăzute prin plan. Este vorba de acele obiective-deziderate (facultative) a căror realizare, în condițiile autogestiuunii și autoconducerii muncitorești, este dorită de colectivul de oameni ai muncii, într-o proporție mai mică sau mai mare, dar dacă unul dintre ele nu este realizat la valoarea așteptată, decizia nu se soldează cu un eșec. În cazul de față, obiectivele-deziderate ale secției erau:

- OD₁: depășirea cu 5% a planului la producția fizică,
- OD₂: reducerea cu 25% a stocurilor de produse finite,
- OD₃: reducerea cu 5% a cheltuielilor materiale.

Aceste deziderate au avut ca scop general valorificarea superioară a resurselor disponibile: forță de muncă, fonduri bănești, materiale, utilaje, spațiu de producție etc. Legat de acest aspect, fiecare membru al consiliului oamenilor muncii, fiecare cadru de conducere, fiecare lucrător din cercetare, inginerie tehnologică sau proiectare trebuie să fie conștient că stabilirea unor deziderate (obiective de ordin facultativ) este determinată de cerințele autogestiuunii economico-financiare, de problema fundamentală a activității noastre economico-sociale — realizarea unei rentabilități superioare de care depind și dimensiunile fondurilor ce se constituie la întreprinderi pentru dezvoltarea lor economică, pentru stimularea materială, îmbunătățirea condițiilor de locuit și de servire socială a oamenilor muncii.

● **Analiza resurselor (R).** Secția dispune de următoarele resurse principale:

- R₁: fonduri fixe în valoare de 75 mil. lei, într-o structură corespunzătoare obținerii rezultatelor dorite;
- R₂: un personal muncitor de 150 oameni.

Cunoașterea resurselor este indispensabilă pentru a avea certitudinea îndeplinirii obiectivelor obligatorii și a dezideratelor.

ETAPA A 2-A: generarea în colectiv a variantelor posibile

Disponind de aceste informații, membrii biroului executiv al C.O.M. și-au pus la început problema: să se întreprindă activitatea, în vederea reprofilării producției secției — sau să se continue fabricația de produse pe stoc? Evident, cele două alternative erau posibile, dar nu suficiente pentru a lua o decizie bună. Oare nu existau și altele, care să lărgescă paleta variantelor posibile? Era momentul — ca și în alte ocazii anterioare — să se recurgă la climatul de masă pentru generarea și captarea de noi idei. În acest sens, președintele consiliului oamenilor muncii (apelînd și la metoda brainstorming) a antrenat membrii C.O.M., pe cei ai comisiilor pe domenii, precum și alte cadre de conducere și de specialitate la găsirea de soluții. Astfel, părerea onorată a putut fi preluată și amplificată sau a putut fi negată, generînd, prin contrariul ei, o rezolvare mai bună.

Pe baza informațiilor și a propunerilor culese, s-a reușit să se întocmească o listă cu 4 variante posibile:

- V₁: întreruperea activității, în vederea reprofilării secției pentru fabricarea de alte produse;
- V₂: executarea în avans a unor comenzi la export pe anul 1979;
- V₃: preluarea altor comenzi de serie mică pentru export, în condiții mai avantajoase;
- V₄: executarea în continuare a actualelor produse în stoc.

Odată cu selectarea variantelor posibile, s-a cerut să se identifice factorii care pot influența îndeplinirea obiectivelor obligatorii. Această condiție a jucat un rol determinant în ceea ce privește eficiența deciziei, deoarece orientarea eforturilor secției de fabricație în spațiul variantelor posibile este condiționată nu numai de logica lor, ci și de o serie de împrejurări care își au sursa în factori de ordin economic și social.

ETAPA A 3-A: determinarea consecințelor corespunzătoare fiecărei variante posibile

Pornind de la obiectivele obligatorii, de la dezideratele pe care le urmărește secția și de la cele 4 variante posibile, s-a trecut la determinarea consecințelor posibile pentru fiecare variantă în parte. Determinarea acestor consecințe (grade de îndeplinire a obiectivelor obligatorii și a dezideratelor) este absolut necesară, întrucît numai pe baza

lor se pot compara între ele variantele. Tabelul nr. 1 redă aceste consecințe pe fiecare obiectiv (obligatoriu sau dezi-derat), corespunzător fiecărei variante posibile.

Tabelul nr. 1

Va- ri- an- te	Gradul de îndeplinire a obiectivelor (%)								
	OBLIGATORII					DEZIDERATE			
	OB ₁	OB ₂	OB ₃	OB ₄	OB ₅	OD ₁	OD ₂	OD ₃	
V ₁	90	96	85	40	60	0	0	0	
V ₂	100	100	100	100	100	0	100	85	
V ₃	102	101	100	100	100	90	100	90	
V ₄	100	55	100	30	25	0	0	0	

Pe baza acestor date, colectivul decizional a putut să identifice care din variantele propuse satisfac rezultatele așteptate, identificând și consecințele negative pe care le-ar comporta fiecare variantă. De pildă, varianta V₁ ar fi însemnat, pe lângă neîndeplinirea obiectivelor obligatorii, neasigurarea continuității lucrului pentru cei 150 de muncitori și o costisitoare pregătire a fabricației în vederea introducerii altor produse. Avantajos este să nu te re-precizezi frecvent, ci să fii oricând gata să onorezi o comandă din produsele fabricației cotidiene; să nu apară întreruperi brusce ale activității de producție.

Varianta reprofilării trebuie abor- dată, bineînțeles, când apare necesita- tea înnoirii produselor — și anume, nu în momentul apariției fazei de declin în desfacerea produselor aflate în fa- bricația curentă, ci încă din faza de introducere și de creștere a vânzărilor; astfel, în faza de maturitate a produ- selor să fie realizată pregătirea pentru declanșarea fabricației unor produse noi sau modernizate.

ETAPA A 4-A : aplicarea metodei de alegere a variantei optime

Alegerea variantei optime s-a făcut utilizând o metodă*) care orientează opțiunea în funcție de următoarele ce- rințe :

● **satisfacerea tuturor obiectivelor obligatorii.** Dacă unul singur nu este re- zultat, întreaga decizie se poate solda cu un eșec ;

● **satisfacerea în cea mai mare mă- sură a obiectivelor-deziderate.** Dacă unul dintre ele nu este îndeplinit la valoarea așteptată, decizia nu se sol- dează cu un eșec ;

● **minimizarea consecințelor nega- tive ale variantei alese.** O decizie efi- cientă este aceea care nu ignorază consecințele negative posibile.

Deci, pentru alegerea variantei op- time trebuie să comparăm fiecare va- riantă cu obiectivele stabilite (obliga- torii și dezi-derate), urmărind selec- ta- rea celor care satisfac toate obiectivele obligatorii și în cea mai mare măsură obiectivele dezi-derate.

Pornind de la ideea că fiecare obiec- tiv obligatoriu trebuie realizat, varian- tele care nu au satisfăcut unul din aceste obiective au fost eliminate. În cazul nostru, au fost eliminate varian- tele V₁ și V₄; varianta V₁ nu satisface nici unul din obiectivele obligatorii, iar varianta V₄ nu satisface OB₂, OB₄ și OB₅.

A mai rămas, deci, să se decidă între variantele V₂ și V₃.

ETAPA A 5-A : stabilirea importan- ței relative a obiectivelor-deziderate

Pentru această s-a întocmit o matrice pătratică în care au fost plasate, pe verticală și pe orizontală, obiectivele respective (fig. 1).

Fig. 1

	OD ₁	OD ₂	OD ₃	Total puncte	Ponde- rea(K)
OD ₁		5	8	13	0,43
OD ₂	5		7	12	0,40
OD ₃	2	3		5	0,17
30					

S-au luat două câte două dintre obiectivele-deziderate și s-au împărțit 10 puncte între ele. Punctajul mai mare s-a dat obiectivului-deziderat mai im- portant și a fost trecut la intersecția liniei acestuia cu coloana obiectivului- dezi-derat mai puțin important; sime- tric față de diagonală s-au trecut punc- tele rămase pînă la 10.

ETAPA A 6-A : ponderarea gradelor de îndeplinire a obiectivelor-dezi- derate cu importanța relativă a acestora.

Produsul G×K (vezi tabelul nr. 2) pentru o variantă și un anumit obiec- tiv-deziderat ne indică în ce măsură o variantă satisface acel obiectiv. Suma

Tabelul nr. 2

OBIEC- TIVE DEZI- DERA- TE	Impor- tanța relati- vă a dezi- derate- lor (K)	Varianta V ₂		Varianta V ₃	
		Grad de înde- plinire		Grad de înde- plinire	
		Absol- lut (G)	Pon- derat (GxK)	Absol- lut (G)	Pon- derat (GxK)
OD ₁	0,43	0,00	0,00	90	38,7
OD ₂	0,40	100	40,00	100	40,0
OD ₃	0,17	100	17,00	90	17,0
GxK	x	x	57,00	x	95,7

produselor G×K pentru o variantă ne va indica în ce măsură aceasta satisface obiectivele-deziderate, indicându-ne va- loarea variantei. În cazul nostru, va- rianta optimă este V₃, deoarece are cel mai mare total al produselor G×K.

ETAPA A 7-A : evaluarea consecin- țelor negative posibile

În această etapă, colectivul decizio- nal, pe baza informațiilor disponibile, a trecut la explorarea consecințelor ne-

gative posibile pentru cele două va- riantele selectate (V₂ și V₃), determinind, totodată, **probabilitatea apariției lor (p)** — folosind scara de valori 0—1 și **gravitatea consecinței** în caz de apari- ție (g) — folosind ecartul 0—100.

Tabelul nr. 3

CONSECINȚE NEGATIVE POSIBILE	P	g	P x g
Varianta V₂			
● nerespectarea balanței valutare pe relații	0,8	100	80
● complicații în aprovi- zionarea cu materii prime și materiale	0,4	60	24
● creșterea stocurilor de produse finite	0,3	80	24
TOTAL:	x	x	128
Varianta V₃			
● nerealizarea planului la productivitatea muncii	0,6	90	54
● creșterea volumului de muncă în proiecta- rea diverselor modele și în pregătirea fa- bricației	0,5	60	30
● insuficienta utiliza- re a mașinilor și utilajelor din secție	0,3	60	18
TOTAL:	x	x	102

Din tabelul nr. 3 reiese că punctajul total ce reprezintă riscul consecințelor negative este mai mic pentru varianta V₃, în comparație cu V₂.

ETAPA A 8-A : formularea deciziei și a măsurilor de aplicare

Biroul executiv al C.O.M., conside- rind că procesul decizional nu s-a în- cheiat odată cu alegerea variantei op- time, a trecut la informarea colectivul- lui de muncă al secției, la formularea dispozițiilor de executare și la organi- zarea îndeplinirii deciziei luate, sta- bilind în acest sens un plan de măsuri pentru crearea condițiilor tehnico-ma- teriale adecvate. Totodată, s-au repa- r- tizat pe membri ai C.O.M. sarcinile le- gate de asigurarea mijloacelor nece- sare, precum și de explicarea răspun- derilor ce revin fiecărui muncitor din secția respectivă.

ETAPA A 9-A : controlul îndeplini- rii deciziei luate.

S-au stabilit răspunderi individuale concrete ale membrilor C.O.M. în ce privește controlul și urmărirea deciziei luate, deschizându-se astfel și calea eventualei intervenții oportune a apor- tului colectiv, sub forma unor decizii de corectare în cazul în care apar si- tuații deosebite.

Decizia adoptată și-a dovedit viabili- tatea, secția realizându-și obiectivele propuse.

*) Prezentată de autorii săi — C. H. Kepner și B. E. Tregoe — în : The Rational Manager, Mc Graw Hill, New York, 1968 ; vezi și P. Constantinescu, M. Georgescu, E. Năstăscl : Analiză decizională, control Ed. tehnică, București, 1977.

DESCIFRAREA RESORTURILOR REUȘITEI ECONOMICE

- Validarea eficienței pe piața mondială
- Informația economică și reflexul de adaptare la restricții
- Economisirea energiei — condiție a performanțelor economice

SITUAȚIA economică a lumii s-a modificat în mod radical în ultimul deceniu iar înfruntarea de pe piața mondială a devenit tot mai acerbă. Printre factorii care au determinat mutații radicale în tabloul economiei mondiale menționăm 1) accesul la independență al zdrobitoarei majorității a statelor lumii și aspirația acestora spre emanciparea economică ; 2) criza de energie și materii prime cu tendințe nete de accentuare ; 3) criza financiară și monetară ; 4) creșterea ponderii produselor tehnicii și tehnologiilor noi în comerțul mondial și avantajele de monopol pe care le dețin în aceste domenii statele industrial dezvoltate ; 5) adâncirea tot mai accentuată a interdependențelor economice, dezvoltarea cooperării dintre state. Ar putea fi enumerați numeroși alți factori ce modifică, în măsură mai mare sau mai mică, conținutul și direcția fluxurilor economice mondiale. Ne limităm la relevarea celor esențiali, adăugând că restricții și orientări noi în dezvoltarea economică a statelor decurg, de asemenea, din necesitatea luării în considerare a cerințelor obiective de menținere a echilibrului mediului natural.

Pe fundalul acestor bulversări ale conținutului și direcțiilor fluxurilor economiei mondiale care se produc concomitent cu tendința de adâncire a interdependențelor dintre state, performanțele oricărei economii naționale se cer, în măsură crescândă, imperios validate pe piața internațională. Economiiile statelor sînt confruntate cu nevoia de a acoperi cerințele în creștere ale populațiilor respective. În același timp ele sînt confruntate cu necesitatea obiectivă de a pătrunde cu produse competitive pe piața mondială pentru a-și asigura un loc cît mai favorabil în noua diviziune internațională a muncii care este pe cale de a se contura. În zilele noastre — mai mult decît oricînd — nici cele mai întinse, bogate în resurse și industrializate state nu se pot dezvolta în mod autarhic. Confruntarea pe piața mondială este astăzi puternic atestată ca imperativ și totodată soluție pentru asigurarea dezvoltării industriale — factor de propulsie al progresului economico-social al oricărei țări.

Sînt argumente ce au făcut să crească preocuparea — în toate țările — pentru cercetarea fenomenelor economice noi ce se manifestă în lume, îndeosebi pentru descifrarea resorturilor, a metodelor și soluțiilor cu ajutorul cărora unele economii naționale au reușit să se adapteze noilor condiții și restricții ale pieței mondiale, mărindu-și forța competitivă. Tot ca urmare a modificărilor radicale ale unor probleme esențiale ale economiei lumii, în procesul elaborării prognozelor pe termen lung a apărut necesitatea abandonării metodelor simple de extrapolare a datelor trecutului și a elaborării de studii bazate pe ample anchete și investigații pros-

pective de maximă rigoare științifică, urmărind să prevadă, cît mai exact, care vor fi problemele și restricțiile tehnice, economice, ecologice etc. cu care vor putea fi confruntate în viitor statele, urmînd ca pe această bază să se contureze elemente de modificare a politicilor și soluțiilor economico-sociale și îndeosebi industriale.

Înfruntarea amenințării concurențiale

DIN NUMEROASELE lucrări, cărți, studii ale unor institute de cercetări, din analiza tematicii unor manifestări științifice și politice internaționale se desprinde ca un leit motiv preocuparea tuturor statelor pentru adaptarea dezvoltării lor industriale și agricole la condițiile, dimensiunile, valențele și obiectivele de perspectivă proprii fiecărei țări, precum și la tendințele, cerințele și restricțiile pieței mondiale. Adaptarea dobîndește tot mai mult statutul de deziderat fundamental care condiționează însăși competitivitatea pe piața mondială și, pe termen lung, însăși viabilitatea unei economii. Or, **adaptarea la particularitățile specifice concurenței** de pe piața mondială din zilele noastre — piață pe care acționează manifest exigențele și restricțiile tehnice și tehnologice derivate din criza de energie și de materii prime — **implică, orientări noi în însăși structura economiilor statelor.**

Această cerință este în mod obiectiv resimțită, generînd ample și intense măsuri de politică economică. Preocuparea de adaptare la noile restricții, de modificare a structurilor economice naționale pentru a face industria proprie mai competitivă a devenit și devine tot mai ardentă. Ea se remarcă și în țări cu un nivel de dezvoltare economică ridicat și care dețin poziții importante pe piața mondială, ceea ce pune semnificativ în evidență importanța ei intrinsecă. Asemenea preocupări se reflectă în numeroase cărți și publicații de specialitate, în dezbateri politice și științifice. Ilustrativ este în această privință însuși titlul unei recente lucrări, „Marea amenințare industrială“, elaborată de Cristian Stoffäes (Ed. Calman-Lévy, Paris, 1978). În această carte sînt analizate elementele concurențiale externe cu care este confruntată economia și îndeosebi industria franceză subliniindu-se necesitatea creării unei economii adaptate la noul specific al lumii.

Remarcînd că în prezent schimburilor economice tradiționale generate de avantajele comparative ținînd de dotarea naturală cu factori de producție și de avantajele comparative ținînd de costul mîinii de lucru li s-au adăugat — în mod pregnant — o a treia categorie

mportantă de schimburi — cel al bunurilor supuse inovației industriale permanente și unde avantajele comparative aparțin țărilor celor mai dezvoltate economice, autorul ajunge la concluzia justă că astăzi **inovația devine o armă principală în lupta de concurență**. Însăși supraviețuirea în competiția internațională din ce în ce mai dură depinde hotărâtor de capacitatea de inovație. C. Stoffäes apreciază însă că „industria franceză are o specializare internațională puțin favorabilă” întrucât nu au fost alese spre specializare acele sectoare în care cererea să fie în expansiune pe plan mondial, că nu s-a urmărit o „specializare selectivă” care să răspundă prompt tendințelor cererii de pe piața mondială, sugerând o reorientare structurală.

Tot mai frecvent se întâlnesc în literatura economică referiri la **cooperarea economică internațională ca soluție de adaptare** a economiilor naționale la rigorile pieței mondiale, ca posibilitate de specializare internațională. Analizând experiența dobândită de diverse țări, unele studii încearcă să demonstreze efectele favorabile ale aplicării strategiei cooperării în scopul adaptării la cerințele pieței mondiale, al înscrierii cu profit în noua diviziune internațională a muncii. Bunăoară, într-un studiu publicat în l'Express, numărul din 24 III 1979, special dedicat analizei situației din Germania occidentală, se apreciază că principala calitate a economiei R.F.G. este capacitatea sa de adaptare la noile cerințe și tendințe ale pieței mondiale, această capacitate vădindu-se și în extinderea relațiilor de cooperare în toate zonele lumii.

Adaptarea la restricții — criteriu al competitivității

DAR CUM ESTE de altfel evident, această aptitudine de adaptare la nou nu poate apare în mod spontan; printre altele, ea este condiționată de **realismul și luciditatea** cu care se urmărește evoluția, pulsul economiei lumii, de reflexul de adaptare rapidă la cerințele acesteia. Cum se formează și cultivă însă aceste calități? Un element esențial este considerat în acest sens asigurarea unui larg acces la prețioasa informație economică, singura în măsură să asigure diriguitorilor economiei datele necesare elaborării deciziilor strategice, să le permită să prevadă și să rezolve problemele de adaptare. În țările industrializate, se remarcă în studiul amintit mai sus, informația economică este furnizată de un amplu și divers sistem organizat de informare asupra pieței mondiale. Un mare număr de institute de economie mondială, de conjunctură economică, de centre universitare, urmăresc cu asiduitate evoluțiile pieței mondiale și furnizează operativ sinteze pe problemele ce interesează economia. În afară de aceasta, în toate domeniile industriei germane există **centre de reflecții** ce intră în acțiune imediat ce apar probleme particulare care interesează mai multe firme dintr-un sector industrial. **Printr-o informație economică pertinentă și operativă se cultivă astfel facultatea de adaptare a cadrelor din economie.**

Printre exemplele cu care este ilustrată capacitatea de adaptare la noile restricții ale pieței mondiale studiul amintit remarcă situația siderurgiei vest-germane, sector care a redus treptat din 1960 până în prezent locurile de muncă de la 418 000 la 300 000 dezvoltând, în aceste condiții, întreaga filieră a oțelului: de la materia primă la mașinile-unelte cele mai sofisticate. Este semnificativ că gigantul oțelului Thyssen realizează astăzi în siderurgie numai 42% din cifra de afaceri obținând însă

19% din total în mecanică și 39 în sectorul terțiar. Iată și un alt exemplu de adaptabilitate. Deși conjunctura pe piața mondială a textilelor a fost în ultimii ani mai puțin favorabilă, industria textilă a R.F.G. — unde întreprinderile s-au echipat și raționalizat, atingând în 1976 un indice de productivitate de 157 față de 1970 — a reușit performanța de a deveni cel mai mare exportator de produse textile. Este drept, ea a devenit și cel mai mare importator de asemenea produse însă schimburile sale sînt pregnant excedentare, întrucât importă produse de gamă joasă și vinde produse din gama de cea mai înaltă calitate. Și în acest domeniu industria germană se bazează pe o amplă cooperare internațională. Specializarea și mondializarea economiei R.F. Germa orientată astfel i-au permis obținerea performanțelor sale recente printre care amintim faptul că în 1978 această țară a ocupat locul întâi în rîndul exportatorilor.

Pătrunderea, dar mai ales menținerea pe piața mondială în condițiile actuale de acerbă concurență sînt condiționate de o multitudine de factori care țin atît de condițiile și eficiența producției bunurilor respective cît și de maniera de desfășurare a activității de comerț exterior, de calitatea asistenței și a serviciilor post-vînzare furnizate. Nu întîmplător studiile care analizează succesul unor firme din țări dezvoltate din punct de vedere industrial pe piețele lumii remarcă multitudinea elementelor care concură în acest sens: calitatea produselor, regularitatea furnizării lor, serviciile după vînzare, finanțarea avantajoasă și mai ales fericita întîlnire dintre ceea ce oferă furnizorii și ceea ce se caută în restul lumii: bunuri de echipament și mașini-unelte mereu perfecționate.

Un element nou întîlnit în literatura economică din S.U.A. și din Europa occidentală este sublinierea faptului că industriile de dimensiuni medii și uneori chiar mici au înregistrat în ultimii ani performanțe mari pe piața mondială. Printre resorturile reușitei firmelor respective se amintește că acestea, beneficiind de credite, îndeosebi de la casele de economii și fiind mai puțin centralizate s-au putut adapta cu mai multă suplețe decît cele gigantice la cerințe și au lansat cu mai multă promptitudine produse ale tehnicii noi. Unele dintre firme își extind tot mai mult pozițiile pe piața tehnologiilor care asigură reutilizarea produselor secundare și a reziduurilor industriale și menajere, pe piața tehnologiilor așa-zis ecologice, piață cu o netă tendință de extindere.

Sursa energetică cea mai generoasă

MAJORITATEA prognozelor continuă să afirme că peste 15 ani dezvoltarea economico-socială va avea nevoie de o cantitate de combustibili de două ori mai mare decît cea necesară azi. Dar dacă se iau în considerație tendințele de creștere continuă a prețurilor hidrocarburilor și dacă se are în vedere că tehnicile și tehnologiile actuale sînt în general mari consumatoare de energie, precum și faptul că deprinderea de a economisi energia nu a fost suficient cultivată ca obiectiv al activității de producție apare imperios necesitatea de a se răspunde la întrebarea: pentru ce anume sînt necesare aceste cantități de combustibili, cu ce randamente și eficiență sînt utilizate?

Înainte de a încerca schițarea unui răspuns la această întrebare e bine să reamintim că o serie de considerații ce abundau în literatura economică a deceniilor trecute se dovedesc false și păgubitoare pentru practica economică. Bunăoară legătura concepută între creșterea consumului de energie pe locuitor și bună-

starea poporului s-a dovedit artificială. În fapt, consumul de energie depinde de modul cum este alcătuit produsul național global (bunuri și servicii) al unei țări dar în același timp și de eficiența energetică a procesului de producere a bunurilor și serviciilor. Denis Hayes relevă în articolul „Argumente în favoarea conservării energiei” faptul că Suedia și R.F.G., raportat la numărul populației, au un produs național global aproape la fel de mare ca S.U.A. și Canada dar primele țări au un consum de combustibili pe locuitor cu circa 50 la sută mai mic. Pe baza unei analize subtile și pertinente a realităților economice acest expert american ajunge la concluzia că astăzi **economisirea energiei poate fi considerată ca cea mai promițătoare sursă energetică de care dispune omenirea.**

Trecerea de la risipa de energie caracteristică trecutului la o societate în care să se economisească energia se impune realizată într-un ritm cât mai rapid. În scopul de a face față limitărilor energetice și de a utiliza cu maximum de randament resursele naturale se desfășoară în toată lumea ample și diverse activități științifice, politice, propagandistice. Este necesară o puternică mobilizare a opiniei publice, conștientizarea tuturor oamenilor pentru a se ajunge la adoptarea unei atitudini **responsabile și restrictive** față de modul cum se folosește energia. Este necesară în același timp modificarea unor politici economice, **schimbarea însăși a funcțiilor economice capabile să permită modificarea structurilor** în sensul eliminării sau restrîngerii industriilor energofage, este necesară orientarea progresului tehnologic în direcția sporirii randamentelor energetice, a utilizării energiilor secundare și terțiare, a diversificării surselor energetice.

Preocupări în această privință vădese nu numai statele în curs de dezvoltare care sînt confruntate cu dificultăți energetice deosebite, ci toate țările, inclusiv cele dezvoltate industrial și posesoare de ample resurse energetice. Sînt cunoscute programele energetice adoptate în S.U.A. în scopul stimulării interesului industriilor și al consumatorilor particulari pentru economisirea combustibililor. Adaptarea întregului aparat productiv la restricțiile impuse de criza de energie constituie un obiectiv de cercetare pentru numeroase instituții științifice publice și particulare din diferite țări. Se încearcă reevaluarea cerințelor, a tehnicilor și tehnologiilor în funcție de criteriul „consum energetic”, se investighează cu minuțiozitate toate sursele și posibilitățile de exploatare a resurselor de energie regenerabilă, de recirculare a energiilor, se scrutează perspectivele de utilizare a tehnicilor spațiale în scopuri energetice, etc., etc.

Într-un recent studiu referitor la strategia dezvoltării economice a Japoniei elaborat de Institutul național pentru cercetarea viitorului se menționează preocuparea pentru optimizarea dezvoltării, pentru adaptarea industriilor la restricțiile energetice și la noile cerințe. Sectoarele industriale aflate în regres (aluminiiu, produse de turnătorie, textile, îngrășăminte chimice) vor trebui să se orienteze către reducerea capacităților care se dovedesc excedentare în raport cu cerințele interne, către reorganizare prin fuziune, transferul capitalului și a forței de muncă în domenii aflate în creștere, către industrii mai intensive, care să asigure un grad înalt de prelucrare. Studiul respectiv menționează că se vor dezvolta a) industrii care utilizează **alte energii** decît cele bazate pe consumul unor resurse naturale deficitare: cea nucleară, cea bazată pe folosirea resurselor oceanului, cea solară, urmărindu-se totodată producția aparatului pentru economisirea energiei), b) industrii ce pot asigura

reutilizarea deșeurilor, c) industrii care contribuie la economisirea forței de muncă (roboți industriali). De asemenea va crește în continuare sectorul terțiar.

Conservarea energiei, folosirea ei în mod cât mai chibzuit și cu maximum de randament, iată comanda-mentul de bază al eficienței și competitivității oricărei economii. S-au efectuat calculele prin care se demonstrează că dacă același volum de investiții s-ar utiliza în scopul măririi eficienței energetice a clădirilor, industriei și mijloacelor de transport s-ar putea realiza economii de energie mai mari decît dacă aceste investiții s-ar consacra extinderii capacităților actuale de producție energetică. Soluțiile tehnice de sporire a randamentului energetic al instalațiilor, aparatelor și mașinilor, soluțiile de îmbunătățire a izolării termice a clădirilor, extinderea reciclării materiilor secundare și reziduurilor, conceperea echilibrării balanței energetice a statelor prin utilizarea noilor forme de energie sînt de natură să contribuie în măsură din ce în ce mai mare la rezolvarea rațională a problemelor aprovizionării cu combustibili.

În țara noastră — importatoare de materii prime și de resurse energetice — preocuparea pentru valorificare superioară a acestora s-a intensificat tot mai mult în ultimii ani. Au fost adoptate și sînt în curs de desfășurare ample programe de economisire a energiei, de utilizare rațională a unei game cât mai mari de resurse energetice, programe de valorificare superioară a materiilor prime și materialelor, programe de reciclare a materiilor secundare, acțiuni de masă privind reducerea consumurilor de materii prime și de valorificare superioară a lor. La adunarea generală a oamenilor muncii de la uzinele „23 August” din Capitală din februarie 1979 președintele Nicolae Ceaușescu sublinia încă o dată cu tărie că „**Trebuie să înțelegem că reducerea consumurilor materiale — am în vedere și reducerea consumului de energie și combustibil — realizarea de motoare, compresoare și alte produse cu un consum mai mic de materie primă și combustibil constituie una din problemele esențiale ale activității economice viitoare. Numai așa vom putea asigura creșterea eficienței economice; numai așa vom face ca produsele românești să fie competitive, atît din punct de vedere tehnic, cît și economic, pe plan internațional.**”

★

ASUPRA preocupărilor și eforturilor ce se depun în țara noastră pentru adaptarea structurii economice, a întregului aparat productiv la exigențele și restricțiile ce decurg din criza energetică și de materii prime, din noile condiții de pe piața mondială vom reveni într-un număr viitor al revistei. În acest articol am încercat să prezentăm succint unele din preocupările cele mai ardente ale economiștilor și factorilor de decizie din unele țări dezvoltate economic. Marile perturbări și restricții cu care este confruntată economia mondială în ansamblul ei, ritmul în care se produc schimbările generate de revoluția tehnico-științifică, adîncirea interdependențelor economice dintre state, marile decalaje economice care persistă în lume, fac ca lupta de concurență pe piața mondială să devină tot mai acerbă, iar pătrunderea și menținerea pe această piață tot mai dificilă. Tocmai de aceea, **studierea amănunțită a noilor realități, desprinderea tendințelor de evoluție în scopul adaptării economiilor naționale la noile condiții, restricții și rigori a devenit o necesitate imperioasă, unul din criteriile formării reflexului de adaptare al cadrelor din economie.**

dr. Maria D. POPESCU

Pledoarie pentru eficiența conducerii unității economice *)

CUCERIREA noii calități este sinonimă acum cu progresul rapid al economiei naționale, calea cea mai sigură pentru atingerea obiectivului esențial de a realiza o productivitate și o eficiență comparabile cu cele din țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Prin cele ce urmează, intenționăm o pledoarie pentru înțelegerea mai corectă a ideii noii calități în conducerea eficientă a activităților — și anume în ceea ce are ea fundamental, desprinderea concluziilor practice ce decurg din această idee, precum și a posibilităților de modelare în consecință a acțiunilor unităților productive în vederea atingerii obiectivului. În acest context dorim să discutăm recenta apariție a lucrării „Eficiența conducerii unităților economice” — sub semnătura dr. ing. Nicolae Haneș — și să facem unele considerații privind semnificația și modul de tratare a acestui obiectiv la nivelul microeconomic, respectiv al întreprinderilor și centralelor industriale. Particularitatea esențială a lucrării o constituie faptul că ne argumentează, pe baze științifice și metodologice, că aplicarea fermă și rațională a noului mecanism economic și dezvoltarea autoconducerii și autogestunii economico-financiare presupune, ca un factor prioritar, evaluarea acțiunilor de conducere a acelor activități menite să înlătuiescă cadrul organizatoric și coordonatele noului sistem de conducere și planificare în economie.

Meritul deosebit al lucrării constă tocmai în faptul că reușește, cu competență științifică, să trateze și să cerceteze multivalențele fenomene noi reieșite din practica conducerii unităților economice, oferind soluții, în premieră se poate spune, cu privire la posibilitățile de evaluare a eficienței activității de conducere. Pe cit este de actuală, pe atât este de temerară întreprinderea autorului, întrucât literatura de specialitate a abordat prea puțin această problemă, iar experiența acumulată este sumară și insuficientă pentru a furniza elementele necesare unei concepții metodologice care să stea la baza abordării complexe a problemelor eficienței conducerii. Dificultățile acestei sarcini sunt însă însoțite de lăudabile inițiative și eforturi ale autorului, ce reușește să elaboreze o lucrare care nu se pierde în elemente de detaliu, ci adoptă o viziune globală, originală — de fapt, după părerea noastră, singura în măsură să aducă o contribuție substanțială la elaborarea unei științe a evaluării eficienței în general și a conducerii în special.

Trebuie subliniat de la început că lucrarea se distinge printr-o împletire armonioasă între latura teoretică și enunțarea de soluții practice, prin fundamentarea unor corelații și tehnici de conducere, întrebându-se în acest sens un apreciabil aparat matematic. Se remarcă, astfel, nivelul teoretic ridicat al întregii lucrări, preocuparea pentru a reflecta curentele de idei vehiculate în literatura mondială, plină pe alocuri de vii dezbateri și controverse, precum și pentru generalizarea experienței acumulate în țara noastră și peste hotare. Sunt de reținut, încă din prima parte a lucrării, sublinierile după care evaluarea conținutului eficienței ac-

tivității de conducere se realizează într-o concepție sistemică, în cadrul general de definire a eficienței economice. De asemenea, confruntarea principalelor idei, a conceptului și metodologiei propuse, cu cadre de conducere și specialiști din diferite unități — atât direct, cit și prin intermediul publicațiilor de specialitate (coloanele „Revistei economice” având meritul începutului) — a scos în evidență valoarea și aplicabilitatea acestora.

Conceptul de eficiență, respectiv „eficiența economică” și „eficiența conducerii”, care face obiectul primului capitol al cărții, este axat pe definirea termenilor cu care lucrarea va opera în continuare și pe interpretarea de fond a unor cercetări și propuneri făcute de o serie de specialiști. Ni se pare relevantă sublinierea după care, în determinarea și evaluarea eficienței economice, activitatea de conducere nu trebuie să se constituie ca un fenomen marginal, ceea ce nu exclude, ci impune corelarea indicatorilor calitativi ai conducerii cu cei economici.

Evaluarea eficienței activității de conducere, care face obiectul celui de-al doilea capitol al cărții, se impune prin tinuta riguroasă științifică, nivelul aplicativ al lucrării fiind concretizat prin concluzia exprimată — de a găsi un indicator sintetic de evaluare care să aibă la bază factorii de influență calitativ exprimați și cantitativ măsurabili, cum ar fi: structura organizatorică, sistemul informațional, modul de statutare și precizare a atribuțiilor și sarcinilor, metodele și tehnicile de conducere practicate, pregătirea și perfecționarea cadrelor de conducere, modul cum acționează organele de conducere colectivă, exercitarea controlului realizării sarcinilor etc. Merită să fie cu deosebire relevată partea în care se transpune în limbaj matematic corelația dintre nivelul calității activității de conducere, exprimat printr-un indicator sintetic și factorii de influență specifice. În mod convingător este comentat rezultatul obținut din aplicația realizată la un număr de unități reprezentative din cadrul unor centrale industriale; reținem mai ales, din acest exemplu, sublinierile care se fac privind rezervele nevalorificate de către unele întreprinderi pentru a crește eficiența activității de conducere. În mod asemănător, pentru a oferi și un alt instrument (mai operativ decît metodologia de calcul analitic) de determinare a indicatorului nivelului eficienței conducerii, autorul fundamentează și propune sistemul simbolic, prin care asociază fiecărei variante a factorilor de influență, un simbol numeric, clarificînd mai ales posibilitatea de aplicare a sistemului cu un grad de precizie corespunzător, fără a utiliza mijloace automate de prelucrare a datelor; aceasta facilitează întrebuintarea curentă a metodei în orice situație de conducere care necesită o evaluare a situației de fapt, precum și fundamentarea opțiunilor și deciziilor strategice pentru perioadele următoare.

În cel de-al treilea capitol se tratează o problemă stringentă în condițiile actuale, ale aplicării noului mecanism economico-financiar — respectiv, posibilitățile concrete de evaluare a influenței eficienței activității de conducere asupra rezultatelor economice, ca urmare a interpretării diferitelor referiri la adresa indicatorilor celor mai semnificativi ce repre-

zintă eficiența economică, în special cei legați de creșterea productivității muncii, a beneficiului și de reducerea continuă a cheltuielilor de producție; se stabilește cu această ocazie o interesantă modelare economică a relațiilor și influențelor indicatorilor „cauză” asupra celor „efect”, elemente de referință pentru conceptul de evaluare a unui sistem de conducere la nivel microeconomic.

Aplicația prezentată, precum și interpretarea rezultatelor obținute în unitățile productive analizate oferă autorului posibilitatea de a aprecia că eficiența conducerii întreprinderilor, conducere concepută într-o manieră modernă, influențează în mod hotărîtor rezultatele economice generale. Acest lucru, de foarte mare importanță, atrage atenția asupra necesității de a echilibra preocuparea cadrelor de conducere față de modernizarea și înnoirea permanentă a activității lor cu o mai bună folosire a oamenilor, mașinilor și obiectivelor muncii și invită, în același timp, la un proces de autoevaluare permanentă în climatul propice al autoconducerii muncitorești.

Ultimul capitol este consacrat modelării procesului de evaluare a eficienței activității de conducere. În această parte se abordează diferite aspecte ale modelării proceselor de conducere, pornind de la necesitatea formalizării reprezentărilor calitative ale acestora și avînd în vedere ca tratarea tuturor caracteristicilor, stărilor și factorilor de influență să nu se facă fără apelul la concepția sistemică asupra proceselor de conducere. Prin acest proces de modelare, căutîndu-se optimizarea intervențiilor conducerii, lucrarea atrage atenția asupra condiționărilor pe care le prezintă cadrul metodologic pentru obținerea unei înalte eficiențe, autorul propunîndu-și și reușind ca prin modelul de evaluare studiat și aplicat la un mare număr de unități (59 de întreprinderi din 3 centrale industriale) să aducă o contribuție valoroasă la îmbogățirea teoriei și practicii conducerii; sint prezentate cu această ocazie etapele de elaborare a modelului, împreună cu schemele generale de calcul, pentru ca apoi să se treacă la demonstrarea posibilităților de prelucrare pe calculator a modelului de evaluare.

Pentru finalitatea acestor demersuri teoretice și metodologice se cuvine subliniat aportul autorului în elaborarea schemelor logice și a programelor de prelucrare, a căror utilizare depășește cadrul strict al eșantionului investigat, avînd putere de generalizare și în alte sectoare de activitate. Concluziile care se impun după parcurgerea acestei lucrări de referință sint și cele pe care autorul le prezintă în partea finală, respectiv a posibilităților concrete de exprimare calitativă și cantitativă a nivelului de eficiență în conducere, precum și de proiectare a unor măsuri în perspectivă pentru a crește acest nivel, obiectiv prioritar în etapa noastră de dezvoltare economică a țării noastre. Totodată, se oferă instrumente operative care să obiectiveze, printr-o evaluare corectă, eforturile și să le coreleze cu acordarea de stimulente în condițiile autoconducerii muncitorești, conturînd o metodologie de evaluare a eficienței activității de conducere.

Structurarea cercetării în trei planuri interdependente: teoretic, metodologic și aplicativ, bogata bază informațională și sinteza creativă a efortului de elaborare a unui original concept românesc de evaluare a conducerii activității economice fac ca lucrarea dr. ing. Nicolae Haneș să completeze fericit literatura de specialitate în domeniul conducerii, oferind premise reale pentru a fi studiată cu interes de cadrele din institutele de cercetare și proiectare, de învățămînt superior, din toate unitățile economico-productive.

dr. Corneliu RUSSU

*) Nicolae Haneș, Eficiența conducerii unităților economice, Ed. Facla 1978.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

EȘECURILE unor politici economice inspirate de keynesism au determinat o dețășare spre stînga a mai multora dintre susținătorii, fără însă ca aceștia să se rupă total de el. Keynesiștii de stînga, radicali, ca J. Robinson, J. K. Galbraith, R. A. Gordon ș.a., criticînd ortodoxia keynesismului și a establishmentului, nu și propun o revenire la keynesismul originar ci o reajustare a lui în sensul de a-l apropia de unele teze ale marxismului, îndreptîndu-l spre o fază considerată de ei tranzitorie între capitalismul monopolist de stat și socialism.

Punctul de vedere al lui Joan Robinson cu privire la situația keynesismului în actuala criză pe care o parcurge gîndirea economică burgheză ține seama de faptul că keynesismul, generat în perioada marii crize din 1929-1933, a pornit de la situația de facto a economiei capitaliste: o economie instabilă și fără putința de a realiza automat echilibrul general la nivelul posibilităților de care se dispunea. Acest curent de gîndire a adus inovații în analiza economică încercîndu-se utilizarea unor idei din teoria marxistă în formularea unor evaluări ale realităților momentului respectiv și a unor soluții de politică economică. Pe baza keynesismului s-au aplicat măsuri pentru a se face față recesiunii și șomajului; însă stimularea economiei nu a fost de natură să înlătore discrepanțele de avere și putere: „sărăcia a progresat paralel cu creșterea economică”¹⁾, evoluția ulterioară conducînd la dezvoltarea complexului militar-industrial. Menționînd acest cadru J. R. afirmă că keynesismul se află în criză datorită interpretării deformate și utilizării inadecvate a tezelor sale de către economiștii ortodocși sau ai establishmentului

* Vezi și studiile publicate în numerele 45, 46, 47, 1978 ale revistei.

Noi demersuri și evoluții ale keynesismului*)

iar ieșirea din criză o întrevede ca posibilă printr-o reinterpretare democratică a lui pentru a-l apropia de noile mari probleme și a-l face capabil să le dea răspuns. Ca animatoare a „Noii Școli de la Cambridge” J. R. vede realizabil acest lucru prin infuzia în sistemul keynesismului a unor teze ale lui D. Ricardo și K. Marx mai ales din domeniul repartiției și al reproducției.

Economistul englez de orientare radicală, Tibor Balogh, vede în keynesism o formă de susținere a capitalismului iar în neokynesism „intensificarea celei mai noi apărări a capitalismului”²⁾. El apreciază politicile economice keynesiste — și cu atît mai mult pe cele neoliberales — ca inconsistente, întrucît acestea nu țin seama de realitatea că „sistemului economic bazat pe inițiativa privată îi este caracteristică, prin însăși natura sa, instabilitatea”; aceasta nu poate fi înlăturată prin măsuri paliative. Potrivit părerii amintite șomajul din zilele noastre ca și crizele în inflația au un caracter structural și în acest caz se cer operate modificări structurale în economie și societate. A apărut deci, apreciază economistul menționat, „necesitatea stringentă a revederii fundamentale atît a pozițiilor teoretice, cît și a politicii economice”.

Recurgerea la unele idei și mai ales la metodologia marxismului nu este apreciată ca o simplă interpretare a marxismului cum au făcut la timpul lor W. Sombart, Tugan-Baranovschi, St. Zeletin și alții. Într-un interesant studiu — „Prăbușirea teoriilor și iluziilor” — scris cu prilejul publicării în limba rusă a raportului lui Robert Gordon referitor la starea științei economice în 1975, raport ținut la Asociația economiștilor americani, economistul sovietic S. A. Dalin relevă pe larg semnificația recurgerii la marxism. Apreciînd sensul apelului lui R. A. Gordon de a se recurge la un împrumut de idei din gîndirea lui Marx și a urmașilor săi, Dalin scrie: „acest apel este semnul distinctiv al zilelor noastre, cu toate că „împrumturile” parțiale nu odată s-au făcut cu scopul deformării învățăturii marxiste în totalitatea ei”. Dacă prin schimbări structurale envizajate de radicali se au însă în vedere modificări în natura și structura proprietății, a structurilor sociale și politice atunci „revederea” teoriei economice keynesiste ar putea căpăta semnificații fundamentale. Orientările radicali amintiți pun în lumină, totodată, recușterea valențelor cognitive ale marxismului ca și a funcției sale progresiste la care sint nevoiți să recurgă economiștii burghezi atunci cînd vor să pătrundă mai în profunzime sensurile lumii actuale, să susțină orientări mai democratice ale dezvoltării economico-sociale.

Există numeroase aspecte pe care se întemeiază asemenea constatări. De exemplu, în raportul prezidențial susținut la cea de-a 88-a adunare anuală a Asociației economiștilor americani, R. A. Gordon leagă eșecurile keynesismului și ale „New Economics”-ului de menținerea teoriei și a cercetării în domeniul relațiilor tehnico-economice, scăpîndu-se din vedere

FIȘE

● Aspecte importante ale problematicii factorului uman și eficienței muncii în unele domenii ale agriculturii socialiste din țara noastră sînt studiate, pe baza unor investigații sociologice de opinie, efectuate în numeroase cooperative de producție din județele Maramureș, Botoșani, Vaslui și Vrancea, în cartea Stabilitatea forței de muncă și creșterea productivității muncii în cooperativele agricole de

producție (Editura Academiei, 1979, 216 p.), de Maria Fulea, Georgeta Tamaș, Carmen Furtună și Maria Băcănaru. Lucrarea abordează problema influenței gradului de consolidare tehnică, economică și socială a unităților agricole asupra creșterii productivității muncii, sporirii cointeresării materiale directe și asupra stabilității resurselor de muncă. De asemenea, principalii factori ai modernizării așezărilor rurale, care influențează stabilitatea resurselor de muncă. Se estimează rata stabilității / instabilității forței de muncă. Prin programarea liniară și neliniară se evidențiază complexitatea influențelor diferiților factori asupra creșterii producției agricole și eficienței economice.

Organizarea și conducerea platformelor industriale

● Dezbaterea pe tema „Organizarea și conducerea platformelor industriale și a complexelor socio-economice mari”, organizată de Academia „Ștefan Gheorghiu” (prin catedra și laboratorul de profil) cu participarea unor instituții și organisme

cu preocupări în acest domeniu, a reunit la București, în zilele de 30-31 martie a.c., numeroase cadre de conducere și specialiști din organe centrale de sinteză, ministere, centrale industriale și întreprinderi, consilii populare, învățămîntul superior, cercetarea economică, proiectare, cabinete teritoriale de organizare, centre de calcul, centre departamentale de perfecționare ș.a.

Pornind de la evidențierea valențelor concepției originale românești privind organizarea și conducerea activităților economico-sociale în platforme, zone industriale și mari complexe, ca element al strategiei de dezvoltare elaborată și promovată de partidul nostru, referatele prezentate și discuțiile (inclusiv în cadrul mesei rotunde „Autoritatea și responsabilitatea organelor locale de partid și de stat cu privire la organizarea și conducerea platformelor industriale”) au relevat aspecte actuale ale concepției, realizării și funcționării acestor importante concentrări de activități productive. Din analiza critică a experienței de pînă acum și din studiile întreprinse au rezultat direcții de valorifi-

care superioară a resurselor materiale și umane pentru creșterea eficienței economice, de perfecționare a conducerii platformelor industriale în corelare cu cadrul normativ și cu structurile organizatorice existente în profil teritorial și departamental.

„Uniunile agro-industriale în S.U.A.”

● N. Mimrikov recenzează în nr. 3, 1979 al revistei MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOȘENIIA cartea Agro-promișlennie obedineniia ȘȘA, sub redacția lui V. A. Morozov („Nauka”, Moscova, 270 p.) Cartea tratează premisele, particularitățile, formele organizatorice, de conducere și consecințele socio-economice ale dezvoltării uniunilor agro-industriale în S.U.A. Marile firme care livrează fermierilor mijloace de producție încheie legături tot mai strînse cu agricultura, iau asupra lor stabilirea și livrarea tehnologiei moderne, desfacerea producției, prestarea serviciilor cu caracter productiv (de pildă,

importante domenii ale relațiilor sistemului economic privit în ansamblu. El consideră că se ajunge astfel la dogme care sînt contrazise de însăși economia reală privită ca întreg. În acest caz, menționează R. A. G., „nu-i de mirare că mulți economiști din generația tînă ră tind să caute o alternativă radicală la teoria neoclasică pe căi mai mult sau mai puțin marxiste”³⁾. El îl pune pe K. Marx în fruntea celor care au analizat cauzele mai profunde ale fenomenelor economice și ale modificărilor instituționale, relevînd că pentru înțelegerea acestora este necesar ca „noi să ne adresăm literaturii marxiste” și nu celei keynesiste sau neoliberală care teoretizează existența unei preținse rate naturale a șomajului și încearcă să justifice instabilitatea.

Pentru scoaterea științei economice occidentale din dificultățile în care se află R. A. Gordon sugerează renunțarea la dogmele rupte de realitățile plene ale vieții economice — în care include și unele teorii keynesiste sau nekeynesiste, cele ale neoclasicismului în formă neoliberală sau monetaristă — și angajarea cercetării pentru a formula teorii izvorite din lumea economică reală. „Eu vă rog, s-a adresat el ascultătorilor în încheierea referatului amintit, ca crezul nostru să fie cercetarea realității cu maximum posibil de rigoare științifică și nu rigoare științifică fără legătură cu realitatea înconjurătoare” cum a fost pînă nu de mult. Iar pentru aceasta el recomandă — tocmai ținînd seamă de faptul că marxismul de la origine și-a întemeiat rigoarea științifică pe strînsa legătură între teorie și realitatea privită atît în multitudinea formelor de

manifestare cît și în esența ei — „să împrumutăm tot ce este potrivit de la Marx și de la urmașii lui...”⁴⁾. Sugerînd așezările științei economice pe baze mai realiste și recurgerea la împrumuturi marxiste — ceea ce constituie de fapt un proces pozitiv, Gordon ca și Galbraith, iar alături de ei mulți alți economiști burghezi de orientare radicală, în realitate nu își propun să salveze keynesismul, ci știința economică occidentală.

Odată cu analiza unor direcții ale controverșelor actuale asupra keynesismului⁵⁾ se cuvine să surprindem unele tendințe în evoluția gîndirii economice burgheze actuale relevate tocmai de aceste controverse. Este evident că încercarea de reabilitare a keynesismului originar nu pare a avea sorți de izbîndă. Și aceasta în primul rînd pentru motivul că în prezent sînt schimbate cu mult condițiile față de cele din perioada în care a fost elaborată doctrina keynesistă. Nu numai pentru că în perioada marii depresiuni din 1929—1933 nu erau prezente fenomene de stagflaționism și nici de slumpflaționism, cum se vădese în condițiile crizei actuale, ci mai ales pentru că keynesismul originar era doctrina capitalismului monopolist de stat în faza sa de afirmare, în timp ce acum el se află în criză. În aceste condiții, așa cum rezultă de altfel din studiile citate, mutația principală necesară pentru supraviețuirea keynesismului rezidă în transformarea lui în teorie a crizei capitalismului monopolist de stat. Ipotezele de evoluție ale keynesismului pot înclina fie spre dreapta, spre o economie totalitaristă de tip fascist, fie spre stînga.

În acest din urmă caz el implică pre-faceri structurale în economie și societate, lucru pe care — așa cum arătam — îl

resimt și preconizează economiști radicali ca J. K. Galbraith, T. Balogh, J. Robinson sau R. A. Gordon. Semnificativă și interesantă apare o atare evoluție intrucît pune problema schimbării naturii reformelor în cadrul capitalismului. Ele nu mai sînt privite ca mijloace de apărare a capitalismului monopolist de stat ci de depășire a racilelor lui, preconizînd intrarea vieții economico-sociale într-o fază de tranziție în care capitalismul să nu mai fie capitalism stricto-sensu. Se remarcă și o schimbare de atitudine în aprecierea evoluției spre socialism — socotită de Gordon, Galbraith și alți nekeynesiști ca implacabilă dar considerînd-o realizabilă în manieră evoluționistă, schumpeteriană, și o schimbare în aprecierea socialismului ca realitate. O asemenea direcție de evoluție a keynesismului suscită, deci, o atenție specială. Ea se înscrie ca un fenomen caracteristic al zilelor noastre cînd noile realități economico-sociale determină economiști burghezi să se sîtueze pe poziții mai realiste.

prof. dr.
Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

¹⁾ Jean Robinson, La théorie de Keynes et la crise actuelle de la pensée économique, Problèmes économiques, nr. 1303, 1973, p. 4.

²⁾ vezi Tibor Balogh, Teoria i virabotka politiki, Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia, nr. 1/1978 p. 63.

³⁾ R. A. Gordon, Dogmele științifice și realitatea în mediul instituțional schimbător, referat la cea de-a 88-a adunare anuală a Asociației economiștilor americani, Dallas, 29 decembrie 1975, traducere în lb. rusă în Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia, nr. 12/1976, p. 88.

⁴⁾ Idem, p. 95.

produc și livrează îngrășăminte minerale), introduc în agricultură realizările științifice și tehnicii; prelucrează produsele agricole. Eficiența redusă a investițiilor în agricultură este astfel compensată de profiturile obținute în stadiile producției și realizării produselor finite. Firmele respective exercită o influență substanțială asupra volumului, sortimentului, calității și termenelor de livrare ale producției agricole. După autori, există unele aspecte ale experienței americane în organizarea acestor complexe sau uniuni agro-industriale care ar interesa și pe specialiștii sovietici. Această integrare „deplină” este foarte răspîndită îndeosebi în producția și desfacerea de legume și fructe proaspete (peste un sfert din totalul producției). Totuși integrarea pe bază de contract deține ponderea principală și, după autori, această situație se va menține și în următorii 10—15 ani.

Un nou tip de gestiune

● Sub titlul Un nouveau «management»: le modèle ingénierie (Un nou «manage-

ment»: modelul inginerie), Jean-Pierre Moquin și Daniel Durand ajung în LE MONDE la concluzia că situația actuală de pe piața mondială cere o adaptare rapidă și în consecință un nou tip de organizare a conducerii. Organizarea actuală, structurală și funcțională, în care activitatea întreprinderii este decupată în cîteva mari funcțiuni permanente (producție, desfacere, personal etc.), sau în cîteva secțiuni autonome, după felul produsului, ar fi prea rigidă, neadaptabilă la intervenția unor condiții variabile, aleatorii. Pînă în prezent, cel mai bine s-au dovedit a fi organizate societățile de inginerie, de cercetare. În cadrul acestora domină „gestiunea pe proiecte”. Avantajul acestui tip de conducere ar consta în faptul că el impune redefinirea de fiecare dată a oricărei operații și reevaluarea datelor exterioare, în timp ce în managementul clasic acestea se consideră stabile. Se gîndește mai mult în termeni de funcțiuni decît de structuri. În locul organigramelor clasice se introduce „matricea operațională”: pe coloane se trec proiectele de realizat, iar pe linii — mijloacele disponibile, in-

deosebi în oameni. În cazul unei atari gestiuni, structurile permanente (serviciile clasice) se reduc la minimum, conducătorii își mențin responsabilitățile centrale, dar una din funcțiunile lor principale devine urmărirea unor proiecte în curs de executare. Structurile de execuție sînt provizorii, mobile.

● În limba română a apărut în Editura politică cartea lui René Sedillot Istoria petrolului (1979, 384 p). Criza energetică, în fapt criza petrolului — scrie în prefață prof. Bujor Almășan — mocnită de multă vreme, dar declanșată doar în toamna anului 1973, a cutremurat țările fără resurse proprii de țiței, obligîndu-le să-și pună, deodată, grava întrebare: ce vom face în ziua

FIȘE

în care va trebui să trăim fără petrol? Într-o astfel de atmosferă a apărut (1974) și lucrarea la care ne referim a lui René Sedillot, autor al unei istorii a aurului, al alteia a piețelor și al mai multor lucrări de istorie ca Istoria lumii, a Europei, a Franței etc.

Cititorul este plimbat prin vremea petrolului „bun la toate”, a lămpii de gaz, a ascensiunii motorului cu petrol, a războaielor în care petrolul a jucat un rol major, a petrolului rege și a petrolului scump. Cînd petrolul va pierde primatul, predînd ștafeta altor surse de energie, începînd cu cea nucleară, le va rămîne consideră R. S., materia primă a petrochimiei — chiar și atunci cînd nu va mai fi decît un combustibil ajutător, mai mult sau mai puțin anacronic. O dată cu epopeea „aurului negru”, cartea ne-o prezintă pe cea a pionierilor și „regilor” săi. Imaginea globală este completată în prefața cărții cu unele probleme privind istoria petrolului și viitorul petrolului românesc.

ORIENTĂRI ÎN STRATEGIA INDIANĂ A DEZVOLTĂRII

● V-aș ruga pentru început să prezentați cititorilor „Revistei economice” câteva din obiectivele strategiei indiene a dezvoltării.

— În perioada anterioară, îndeosebi în timpul celui de-al doilea plan cincinal (1956—1960), guvernul indian a urmărit crearea infrastructurii și industriilor „care produc mașini pentru a face mașini”, pentru ca importurile de bunuri de investiții să poată fi substituite prin produse realizate în țară. Intenția a fost, deci, ca cheltuielile de consum să nu crească în proporția creșterii venitului național.

Strategia economică actuală are un pronunțat obiectiv anti-sărăcie prin muncă intensivă. Noul concept pune accentul pe folosirea forței de muncă rurale și recunoaște urgența sporirii nivelurilor de consum ale celor mai săraci. Prioritatea aparține industrializării, pusă în concordanță cu transformarea rurală. Creșterea producției agricole și folosirea mîinii de lucru rurale, un program minimal de satisfacere a trebuințelor vitale și expansiunea sectorului public constituie, de asemenea, obiective economice ale strategiei dezvoltării independente a Indiei de astăzi.

● Ce rol urmează să joace statul în această strategie a dezvoltării economice independente ?

— India a încercat în ultimii ani să se bazeze în mare măsură pe eforturile ei proprii de dezvoltare. Finanțarea externă nu contribuie cu o proporție semnificativă la eforturile investiționale ale Indiei : în 1976—1977 ponderea resurselor străine reprezenta 1,4% din venitul național. Importanța crescîndă a întreprinderilor publice și serviciilor guvernamentale este o trăsătură a dezvoltării indiene. Proporția sectorului public în produsul intern net a crescut de la 14,5% în 1970—1971 la 17,1% în 1975—1976. Industriile de bază și cheie se dezvoltă în sectorul public. Statul ar trebui să aibă un rol crescînd în aplicarea programului minimal de satisfacere a trebuințelor vitale, în dezvoltarea producției de bunuri și servicii. Anumite progrese au fost făcute deja în sfera satisfacerii trebuințelor umane. În primul rînd, speranța de viață a crescut de la 41,9 la 47 de ani pentru bărbați și de la 40,6 la 45,6 ani pentru femei, între 1951—1960 și 1961—1970. În al doilea rînd, procentul știutorilor de carte a crescut de la 16,7% din populația adultă în 1951 la 29,5% în 1971. În al treilea rînd, mortalitatea infantilă a scăzut de la circa 200 la mie de născuți vii, în 1951, la puțin peste 125 la mie în prezent.

● În ce constă calea originală de industrializare a Indiei ?

— India se confruntă cu subdezvoltarea, cu lipsa de capital și o puternică presiune demografică. Pentru a rezolva,

CONVORBIRI ECONOMICE

cu prof. dr.

Santikumar GHOSH

șeful Catedrei de economie
a Universității Rabindra Bharati
din Calcutta, India

în timp, aceste probleme acute, nu ne satisfac modelul occidental de industrializare, care ignoră dezvoltarea agriculturii și condițiile specifice ale țării noastre. Dezvoltarea industriei va fi orientată spre încurajarea folosirii maxime a muncii cu minimum de capital, fără să pierdem din vedere considerentele de cost și calitate.

Modelul de dezvoltare adoptat de India a urmărit o creștere economică rapidă și o maximă formare de capital (acumulare), printr-un ritm înalt al dezvoltării industriilor de bază și grele. Structura producției industriale a fost modificată, un rol crescînd revenind producției de bunuri de investiții și intermediare. Al doilea plan cincinal, cu accentele lui asupra ramurilor industriei grele, s-a caracterizat prin cea mai înaltă substituție de importuri în sectorul de bunuri de investiții. Bunăoară, importul de bunuri capitale exprimat ca procent din formarea brută de capital intern a scăzut de la 16,4% în 1961 la 7,1% în 1972—1973. S-a ajuns, astfel la situația că, în timp ce exportul unor articole tradiționale, ca bumbacul, iuta și ceaiul a scăzut, India s-a afirmat ca exportator de produse ale industriei constructoare de mașini. Această deplasare structurală de la sectorul producției artisanale și cel primar spre sectorul producției de mașini, produse chimice și echipament de transport a avut un caracter constant. Pe de altă parte, stimularea industriilor casnice și mici în zonele rurale și urbane (potrivit principiului lui Gandhi că în locul producției cu cît mai puține brațe de muncă și cu cît mai multe mașini, amplasate într-un centru, ar fi de preferat o producție industrială multiplicată de sute de milioane de ori, în propriile case ale populației) constituie o trăsătură principală a noii politici de industrializare, pentru a asigura un grad sporit de ocupare a populației rurale și lărgirea pieței interne.

● Am ajuns astfel în vecinătatea unei probleme de bază — problema agrară...

— În timp ce cheia problemei agriculturii indiene constă în sporirea randamentelor agriculturii, prin irigații, folosirea mai largă și mai bună a chimizării, prin adoptarea unor tehnologii moderne, considerentele de echitate și

justiție cheamă la raționalizarea sistemului existent de proprietate asupra pămîntului și implicit de distribuire a venitului. O redistribuire a pămîntului în favoarea gospodăriilor mici și marginale, precum și a țăranilor fără pămînt poate fi justificată de rațiuni economice deoarece, în condițiile Indiei, producția agricolă de scară mică este capabilă să fie tot atît de eficientă ca și cea de scară mare, dacă nu chiar mai mult. Deocamdată, prin lege s-au stabilit limitele superioare ale proprietăților agricole, dar încă nu s-au aplicat pe deplin.

În gospodăriile mici, producția la hectar, la multe produse importante poate fi ameliorată printr-o cultură mai intensivă. De asemenea, se poate obține o folosire mai deplină a mîinii de lucru rurale și o mai bună distribuire a venitului. În India problema reală nu este cum să se transfere forța de muncă din agricultură spre industrie fără o scădere a producției agricole, ci cum să sporească randamentul pe unitatea de teren prin tehnici de înaltă intensivitate a muncii.

● Aflindu-vă pentru prima dată în țara noastră, ca oaspete al Academiei de Studii Economice din București, ce părere aveți despre experiența românească în domeniul dezvoltării economice și sociale ?

— Sînt impresionat de faptul că România, prin eforturile conștiente ale poporului său și fără să fie dependentă de alte țări, își propun să atingă un nivel mediu de dezvoltare economică. Comerțul său exterior crește mai rapid decît produsul național. Aproape 34% din venitul național este destinat acumulării. Această rată poate fi comparată favorabil cu aceea de peste 30% atînsă în Japonia, R.F.G., Franța, Belgia și Italia. Aceasta permite țării dv. să beneficieze de progresul tehnic și să obțină o eficiență competitivă. A fost realizată de asemenea o mai bună structură ocupațională în industrie și agricultură. Odată cu creșterea venitului național, paralel cu investițiile productive, o parte importantă a venitului național a fost afectată îmbunătățirii nivelului de trai al poporului. Acestea sînt, într-adevăr, realizări remarcabile ale țării dv., care m-au impresionat. Dacă la toate acestea, se adaugă și larga democrație economică și politică de care se bucură poporul român în conducerea de sine stătătoare a propriilor lui destine, avem o imagine dintre cele mai pregnante pentru țările în curs de dezvoltare din diferite colțuri ale lumii, inclusiv pentru India.

Convorbire realizată de
conf. dr. Gheorghe CIULBEA

Țări africane pe calea progresului economic și social

JAMAHIRIA ARABĂ LIBIANĂ POPULARĂ SOCIALISTĂ

CIRCUMSCRISĂ prevederilor planurilor naționale de dezvoltare, creșterea economică a Libiei a înregistrat în ultimii ani ritmuri deosebit de dinamice, această țară cu o populație de 2,6 milioane de locuitori realizând cel mai înalt nivel al produsului național brut pe locuitor (6 680 dolari) de pe continentul african. Planul cincinal curent 1976—1980 prevede o creștere anuală reală a P.N.B. de 10,7%; sectorul petrolier, care în mod curent contribuie cu circa 50% la formarea P.I.B. și cu peste 99% la încasările din exporturi, urmează să crească cu 7,8% pe an, în timp ce creșterea sectoarelor nepetroliere este prevăzută a se cifra la 14,1% (creșterile cele mai mari fiind planificate pentru industrie — 30%, transporturi — 18,7% și agricultură — 15,8%). Necesitățile economico-sociale și culturale ale țării au determinat o intensificare a eforturilor legate de sporirea investițiilor în toate domeniile economiei libiene. În acest sens, în perioada 1976—1980 se prevede un volum de 9 250 mil. dinari libieni (respectiv de circa 3 ori volumul investițiilor prevăzute în planul precedent, 1973—1975).

Circa 30% din cheltuielile de investiții pe primii doi ani ai planului (1973 și 1977) au revenit agriculturii și industriei, o pondere aproape egală fiind destinată proiectelor de infrastructură economică, iar 20% construcțiilor.

Dezvoltarea sectorului agricol reprezintă una din prioritățile autorităților libiene, avându-se în vedere valorificarea superioară a potențialului agricol al țării, considerat insuficient exploatat. Începând din anul 1970 s-au luat o serie de măsuri pentru extinderea suprafețelor cultivabile și mecanizarea agriculturii, pentru subvenționarea procurării de semințe selecționate, îngrășăminte

chimice și mașini agricole, precum și pentru concentrarea populației stabile în zone în care se construiesc obiective agricole. Încă din anul 1972 a fost adoptat un plan de dezvoltare a agriculturii pe 20 ani, în cadrul căruia se prevede amenajarea a 570 mii ha, din care 120 mii pentru culturi irigate.

Producția industrială a crescut continuu în ultimii ani urmând să ajungă în 1980 la 5% din P.I.B. (față de 2,5% în prezent). Se acordă prioritate înființării de fabrici pentru produse alimentare, materiale de construcții, produse metalurgice de bază, produse chimice. Dintre proiectele de anvergură se remarcă complexul siderurgic integrat Misurata (capacitate 1 mil. tone/an), care va utiliza minereul de fier din zăcămintele locale, topitoria de aluminiu de la Zonara (capacitate 10 mii tone/an) și mai multe uzine chimice destinate producției de anvelope, sodă caustică, acid clorhidric, mase plastice.

Investiții substanțiale au fost alocate, de asemenea, pentru asigurarea comunicațiilor pe întreg teritoriul țării (căi rutiere și ferate, transportul aerian, maritim și telecomunicații radio, precum și — mai recent — prin sateliți).

Relațiile economice dintre România și Libia se dezvoltă permanent, atât ca amploare, cât și ca intensitate și varietate a formelor. Convorbirile la înalt nivel purtate între cele două părți în cursul ultimilor ani, înțelegerile la care s-a ajuns cu aceste prilejuri, demonstrează hotărârea ambelor țări ca, pornind de la posibilitățile deosebite existente, să consolideze și dezvolte în continuare această colaborare.

În acest context schimburile reciproce de mărfuri au înregistrat o dinamică susținută. Printre produsele exportate de România și deosebit de apreciate de partenerul libian sînt mașini-unelte, utilaje electrotehnice, tractoare și mașini agricole, autobasculante, produse siderurgice, produse chimice, diverse materiale de construcții, produse textile, o serie de produse agroalimentare. Paralel cu formele clasice de comerț exterior, cunosc o amplă și intensă dezvoltare formele moderne, de cooperare economică și tehnico-științifică, cărora le revine o pondere tot mai însemnată în ansamblul relațiilor economice româno-libiene. Cooperarea dintre cele două state cuprinde domenii în care cunoștințele tehnologice și experiența acumulată de România vin în întâmpinarea intereselor de dezvoltare a economiei libiene. Dintre acestea, se detașează acțiunile de concurență în direcția valorificării în comun a unor importante resurse mine-

rale ale Libiei, în domeniul dezvoltării și modernizării agriculturii, realizării unor importante proiecte de infrastructură rutieră, feroviară și maritimă, în domeniul construcțiilor de locuințe și obiective social-edilitare, în domeniul industriei metalurgice.

Constantin MUNTEANU

REPUBLICA GABONEZĂ

PENTRU A AJUNGE la coasta atlantică, ecuatorul traversează unul din statele cele mai bogate în resurse naturale ale continentului african — Republica Gaboneză. Gabonul este una din țările cel mai puțin dens populate ale Africii (530 mii locuitori, pe o suprafață de 267 667 kmp), situându-se însă pe locul doi (după Libia) între țările de pe continent din punct de vedere al produsului național brut pe locuitor (3730 dolari în 1977).

Principalul sector al economiei gaboneze îl reprezintă cel extractiv, petrolier și minier, care contribuie cu peste 57% la formarea produsului intern brut (și cu 80% în valoarea totală a exportului țării), față de mai puțin de 5% cât este participarea industriei prelucrătoare, reprezentată mai ales de industria de prelucrare a lemnului (ținînd seama că pădurile ocupă 85% din suprafața țării) și de câteva rafinării de petrol, și de 3% cât deține agricultura.

Petrolul, resursă din care există rezerve estimate la cel puțin 290 milioane tone, constituie în prezent elementul dinamizator al economiei gaboneze, chiar dacă extracția a înregistrat în ultimii ani o ușoară reducere, la circa 11 mil. t în 1978. Acest nivel situează Gabonul pe locul al patrulea între marii producători africani, marea majoritate a extracției fiind destinată exportului (10 mil. t în 1976, 7 mil. t anul trecut). Pe această bază, Gabonul a devenit în 1974 cel de al 13-lea membru al Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.).

Potențialul de dezvoltare al Gabonului este definit și de existența unor bogate zăcămintele minerale, între care cele mai importante sînt cele de mangan (rezerve estimate la peste 19 mil. t), ura-

niu (28 mil. t) și minereu de fier (1,2 mld. t, cu un conținut de 65% fier). Cu o producție de 1,9 mil. t minereu de mangan, în 1978, destinată în întregime exportului, Gabonul este unul din cei mai mari producători și exportatori mondiali.

Proiectele guvernamentale de dezvoltare pe termen lung a economiei gaboneze urmăresc asigurarea unei valorificări mai înalte a acestor resurse naturale, paralel cu extinderea în continuare a activității extractive, care să susțină programul de investiții și în alte sectoare ale economiei țării, în vederea diversificării structurii acesteia, cu participarea crescândă a statului. Astfel, se are în vedere construirea la Moanda a unei fabrici cu o capacitate anuală de 80 mii t feromangan și 50 mii t silicomangan, și în perspectivă a unei uzine siderurgice cu o capacitate de producție de 4 mil. t, în vreme ce volumul extracției de minereu de fier ar urma să se ridice la 15—20 mil. t la jumătatea deceniului viitor. Se acționează și pentru sporirea capacităților de producție de cherestea și furnir, în primul rând din lemnul de esență okoumé, deosebit de valoros, Gabonul situându-se din acest punct de vedere pe unul din primele locuri în Africa.

Dezvoltarea în continuare a industriei extractive și prelucrătoare a țării este legată îndeaproape de accelerarea construirii căii ferate transgaboneze, în lungime totală de 933 km, obiectiv prioritar — din acest motiv — al perioadei actuale, la realizarea căruia colaborează și România, alături de amenajarea unor noi facilități portuare și de construirea de noi centrale electrice.

În agricultură se acționează pentru sporirea gradului de acoperire a consumului intern cu produse alimentare obținute în țară, inclusiv prin încurajarea dezvoltării zootehniei, paralel cu intensificarea și diversificarea culturilor pentru export (cacao, cafea, arahide, palmieri, hevea).

În structura exportului țării asistăm la reducerea ponderii petrolului (de la 80% în 1974 la 70% în anul trecut), în favoarea celei a minereului de mangan, a uraniului și gazelor naturale; produsele lemnoase, care pînă în 1965 reprezentau jumătate din valoarea exportului, mai dețin acum doar 10%. La import, predominante sînt mașinile și utilajele, produsele siderurgice, echipamentul de transport și produsele alimentare.

Relațiile economice dintre România și Gabon, avînd la bază principiile înscrise în Declarația solemnă comună a celor două țări din 1975, se desfășoară în baza acordului comercial pe termen lung și a acordului general de cooperare economică și tehnică, semnat de președinții celor două țări la București, în luna iunie 1975, și a protocolului privind acordarea de asistență tehnică, semnat în aprilie 1976 la Libreville. Printre produsele exportate în ultimii ani de țara noastră pe piața gaboneză figurează autoturismele de teren și de oraș, autoutilitare și autobasculante, vagoane de

marfă și de călători, țesături de bumbac și lînă, articole din cauciuc și mase plastice, sticlărie și ceramică, conserve, hîrtie etc., iar la import minereu de mangan. România participă de asemenea la explorarea și exploatarea zăcămintelor de minereu de fier de la Belinga.

Liliana RĂDULESCU

REPUBLICA POPULARĂ ANGOLA

POPORUL ANGOLEI (5,5 milioane locuitori) a moștenit de la trecutul colonial o accentuată stare de subdezvoltare (330 dolari P.N.B. pe locuitor) aflîndu-se în prezent în plin efort de afirmare a voinței sale naționale, pe calea dezvoltării în interesul său propriu și al bunăstării sociale.

Consecvența cu care Angola continuă măsurile politico-economice pe linia înlăturării procesului de lichidare a urmărilor colonialismului, de asigurare a deplinei independențe politice și economice a țării se reflectă din ce în ce mai pregnant și în mersul ascendent al activității în majoritatea sectoarelor economice ale țării. Un rol important în potențialul economic al Angolei îl au bogățiile sale minerale, reprezentate în primul rând de zăcămintele de țitei, diamante industriale și minereu de fier. Angola deține rezerve de țitei de 153 milioane tone la care se adaugă cele de gaze naturale de 34 miliarde m.c. În 1978, producția de țitei a crescut față de 1977 cu mai bine de 1,2 milioane tone, ajungînd la 9,5 milioane tone. Exporturile de țitei reprezintă circa 85% din veniturile totale realizate de Angola pe seama exportului.

Zăcămintele de diamante, (a doua bogăție minerală a Angolei) permit o producție de circa 2 milioane carate pe an (circa 8% din totalul mondial). Deși de numai 0,5 milioane carate, producția realizată în 1977 reprezintă un progres semnificativ în condițiile greutăților majore existente în acest sector în perioada imediat următoare independenței. Totodată, Angola deține zăcămintele de minereu de fier de 1,3 miliarde tone de înaltă calitate, cu un conținut de 60—65 % fier. Producția de minereu a crescut progresiv ajungînd la 3,3 milioane tone în 1977 din care circa 80 % a luat calea exportului. După ce în 1975 producția încetase complet, Angola mai exploatează zăcămintele de aur, iar altele cum ar fi cele de argint, mangan, cupru, țitei, wolfram și nichel urmează să-și aducă în curînd contribuția la dezvoltarea economică generală a țării.

În agricultură se depun de asemenea eforturi intense de aducere a producției la nivelul potențialului nominal, acțiunea de reorganizare a acestui sector în forma cooperativelor agricole

fiind un element important în politica guvernamentală. Producția de cereale atinsese încă din 1976 nivelul mediu dinainte de independență (circa 600 000 tone din care două treimi porumb). Principala resursă agricolă este cea de cafea care plasează Angola ca al treilea producător african și al cincilea în lume. Exportul de cafea constituie, după țitei, a doua sursă de venituri a țării. Paralel, creșterea se înregistrează în exploatarea importantelor resurse piscicole din zona maritimă, precum și în exploatarea resurselor forestiere. Se continuă acțiunea de repunere în funcțiune și de sporire a producției în întreprinderile industriei prelucrătoare, ponderea principală constituind-o întreprinderile industriei alimentare (fabrici de ulei, de zahăr, de prelucrare a peștelui) și industriei textile. O atenție sporită se acordă întreprinderilor din industria prelucrării cauciucului, a rafinării țiteiului, a materialelor electrice și celor din domeniul reparațiilor de mașini.

Paralel, preocupările actuale ale guvernului angolez vizează punerea bazelor unei industriei producătoare de energie electrică, prin valorificarea însemnatului potențial hidroenergetic al țării estimat la 30 miliarde kWh. Sporirea puterii instalate se preconizează îndeosebi prin amenajarea bazinului Cunene.

Privit structura investițiilor alocate prin actualul plan național 1974—1979, pornindu-se de la dezvoltarea prioritară a sectoarelor minier, petrolier și agricol, urmează ca ulterior să se treacă la crearea unei baze economice de sine stătătoare.

Relațiile economice dintre România și Angola, deși de dată nu prea îndepărtată cunosc un ritm rapid de creștere, fiind puternic impulsionate de înlăturarea la nivel înalt româno-angoleze.

Numeroasele acorduri încheiate între guvernele celor două țări în anul 1978 au pus bazele dezvoltării schimburilor comerciale, ciț și ale cooperării economice și tehnice dintre România și Angola, existînd create condiții de amplificare a acestora în domenii de interes reciproc. Schimburile realizate au arătat că România poate livra în condiții de competitivitate și calitate atît produse necesare satisfacerii consumului populației cît și produse de înaltă tehnicitate necesare dezvoltării industriei angoleze. Pe de altă parte, acțiunile întreprinse pînă în prezent scot în evidență o serie de domenii în care potențialul de cooperare și experiența românească și-au cucerit un bun renume pe plan internațional cum ar fi explorarea și exploatarea petrolului, valorificarea gazelor naturale, economia forestieră, industria minieră, textilă, chimică, în domeniul agricol, în domeniul pescuitului oceanic în care Angola dispune de largi posibilități de dezvoltare.

Marin FRÎNCU

CAUZE ȘI EFECTE

PERIOADA DE TIMP care s-a scurs de la declanșarea ultimei crize a economiei țărilor capitaliste industrializate (1973) s-a caracterizat, pentru aceste țări, printre alte aspecte îngrijorătoare (ca ritmul lent, oscilant al redresării și relansării economice, pericolul inflaționist și o creștere fără precedent a șomajului) și prin dezechilibre în balanțele externe. Indiferent de soldurile acestor balanțe, în momentul declanșării crizei țiteiului, majorarea bruscă a prețului acestei importante materii prime și resurse energetice a încărcat nota de plată a țărilor occidentale industrializate, importatoare de țitei.

Efectele imediate, în condițiile imposibilității redimensionării peste noapte a consumurilor energetice au fost diminuarea excedentelor sau chiar agravarea deficitelor balanțelor de plăți curente ale țărilor capitaliste industrializate. Din punct de vedere al dezechilibrelor în plățile curente și în contextul relansării economiei occidentale în perioada post-criză rețin atenția două aspecte: 1. Dezechilibrele în balanțele de plăți curente și anvergura acestora, alături de inflație au imprimat măsurile de politică economică un caracter restrictiv sau moderat expansionist. 2. Aceleași dezechilibre au devenit, imediat după criză, un criteriu convențional de împărțire a țărilor occidentale industrializate în țări „puternice” și țări „slabe”, în

Evoluții contradictorii în BALANȚELE DE PLĂȚI OCCIDENTALE

volate, în 1977 și 1978 (tabelul nr. 1), se remarcă existența unei ameliorări după dezechilibrele din 1975 și 1976, ceea ce reflectă în principal efectele măsurilor de politică economică

de ciclu. Practic, S.U.A. au înregistrat toată perioada ce a urmat crizei, o expansiune economică bazată în principal pe stimularea cererii interne, determinând și o creștere a consumu-

tale (șomaj ridicat, crize sectoriale, capacități productive nefolosite), dezechilibrele comerciale, în special în favoarea Japoniei care a înregistrat circa 8 miliarde dolari excedent în 1978 în relațiile cu S.U.A. și circa 5 miliarde dolari cu C.E.E.) pe de o parte, și de altă parte „dezechilibrele” în politica comercială a celor trei privind accesul reciproc pe piețele interne, constituie generatorul prezent al tendințelor spre protecționism în comerțul internațional.

PERSPECTIVE

AMELIORAREA situației în balanțele externe, în 1978, atât la nivelul O.C.D.E., cât și al majorității țărilor membre a creat premisele adoptării de către autoritățile occidentale a unor programe de politică economică cu o tentă moderat expansionistă pentru 1979. Acest lucru în-

Tabelul nr. 2

Balanța plăților curente pe zone de țări
— miliarde dolari —

Grupul de țări	Balanța comercială			Balanța plăților curente		
	1977	1978	1979	1977	1978	1979
O.C.D.E.	-23,2	+ 3,75	+ 5,75	-27,6	- 0,75	- 1,25
O.P.E.C.	61,5	42, 5	41, 0	31,5	11, 0	7, 5
Țări în curs de dezvoltare neproducătoare de țitei	-23,5	-34, 0	-40, 0	-24,0	-34, 0	-38, 0

Sursa : Perspectives Economiques de l'OCDE, decembrie 1978.

— restrictive — adoptate de țările aflate în dificultate (Franța, Anglia, Italia, Belgia, Suedia etc.) pentru anii 1977 și 1978. Stimularea insuficientă a cererii interne a redus simțitor presiunile în balanțele comerciale,

lui de energie, ceea ce a implicat importuri sporite și costisitoare. Nu același lucru se poate afirma despre țările vest-europene și Japonia care au mizat pe redresarea prin expansiunea cererii externe, respectiv pe transferarea propriilor dificultăți pe seama altor economii.

Dezechilibrul în plățile curente pe ansamblul țărilor O.C.D.E. a cunoscut, în 1978, o redresare însemnată după deficitul de peste 27 miliarde dolari înregistrat în 1977, deficit interpretabil ca unul din efectele întârziate ale majorării de peste 4 ori a prețului țiteiului la sfârșitul anului 1973. Îmbuhătățirea soldului balanței plăților curente în zona O.C.D.E. a fost în principal, rezultatul majorării prețurilor la produsele manufacturate ale țărilor capitaliste dezvoltate exportate în țările în curs de dezvoltare. Concomitent, au scăzut simțitor excedentele în plățile curente ale țărilor O.P.E.C. (de la 31,5 miliarde dolari în 1977, la 11 miliarde dolari în 1978) și s-a deteriorat poziția țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de țitei, deficitul cumulat al acestora crescând de la 24 miliarde dolari în 1977, la 34 miliarde dolari în 1978 (tabelul nr. 2).

Tendențele de ansamblu în ameliorarea dezechilibrelor în balanțele externe ascund, însă, contradicții adânci între țările occidentale industrializate. Amintind numai despre acest aspect, trebuie menționate disputele comerciale dintre S.U.A., Piața comună și Japonia. În contextul dificultăților cu care se confruntă economiile occiden-

te seamă că în cazul în care ar fi reluat pe o scară mai largă procesul investițional se va putea asista la o creștere mai susținută a importurilor, atât de bunuri de echipament cât și de combustibil, materii prime minerale, metale, fapt care va induce noi presiuni în balanțele externe. Un element nou în acest mecanism îl constituie majorarea prețului țiteiului în 1979 (prevăzută inițial la peste 14% pe ansamblul anului), care va suplimenta din nou cu cel puțin 19 miliarde dolari nota de plată a țărilor O.C.D.E. importatoare. În același timp, trebuie avută în vedere creșterea disponibilităților de țitei pe ansamblul O.C.D.E. prin creșterile de producție ce vor fi realizate în exploatarea din Marea Nordului și cele din Alaska, precum și măsurile de control în domeniul energetic inițiate mai întâi de S.U.A. și urmate recent de țările Pieței comune.

Specialiștii apreciază că o parte din „șocul” majorării prețului țiteiului va fi acoperit de excedentul de export, în 1979, al țărilor industrializate bazat pe premisa evoluției favorabile a livrărilor către țările în curs de dezvoltare, astfel că deficitul în balanțele plăților curente ale țărilor O.C.D.E. se va majora cu numai o jumătate de miliard de dolari, față de 1978.

Napoleon POP

Tabelul nr. 1

Balanța plăților curente ale țărilor capitaliste dezvoltate

— milioane dolari —

	1977	1978*)	1979**)
Total O.C.D.E., din care :	- 27 600	- 750	- 1 250
S.U.A. :	- 15 300	- 16 250	- 8 000
Canada	- 3 900	- 4 000	- 4 500
Japonia	10 900	20 000	12 000
Franța	- 3 300	2 000	2 000
R.F.G.	3 700	6 000	2 250
Italia	2 300	5 500	4 750
Anglia	500	- 500	1 500
Olanda	- 200	- 1 500	- 1 250
Belgia—Luxemburg	- 700	- 250	0
Suedia	- 3 385	- 1 250	- 1 500
Elveția	2 441	4 500	5 000

*) Date preliminare.

**) Previțiuni.

Sursa : Perspectives Economiques de l'OCDE, dec. 1978.

virtutea acestei împărțiri, fiind asumate și angajamentele internaționale privind relansarea economiei occidentale, angajamente care, judecate după rezultatele economice, au fost în mare parte formale.

SITUAȚIA PREZENTĂ

DIN EVOLUȚIA soldurilor balanțelor de plăți curente ale țărilor capitaliste dez-

importurile înregistrând creșteri modeste în lipsa unui proces investițional activ pentru noi capacități de producție în țările occidentale. Fără îndoială că la acest proces un aport diferențiat l-a avut evoluția situației de pe piețele valutare, mișcările cursurilor de schimb, care au dus și ele la anumite ajustări ale dezechilibrelor anilor precedenți. În cazul S.U.A., unde se asistă la o agravare a deficitelor în balanțele externe, trebuie avut în vedere rolul acestei economii în contextul economiei occidentale și diferența relativă

Materiile prime în 1978-1979

ANALIZA recent efectuată de specialiștii francezi de la SEDEIS relevă, pentru anul trecut, o creștere cu 5% a prețurilor la materii prime, în primul rând la metale, urmate de produse alimentare și materii prime agricole. Printre factorii care au determinat această evoluție se menționează: declinul dolarului, creșterea mai rapidă a cererii de materii prime industriale, achiziționările destinate completării stocurilor, precum și situații specifice unei țări sau produs care au făcut ca oferta să fie sub nivelul cererii.

Referitor la previziunile pentru anul 1979, sursa citată pleacă de la următoarele premise: menținerea actualiei tendințe în ritmul dezvoltării industriale (creșteri mai ridicate în Europa — și în special în țările socialiste — și Japonia și mai scăzute în America de Nord), ceea ce nu va fi de natură să provoace modificări deosebite în cererea de materii prime industriale; tendința de urcare a prețurilor pe ansamblul materiilor prime va fi favorizată de rata ridicată a inflației în țările O.C.D.E. care afectează puterea de cumpărare a exportatorilor de materii prime, încercând astfel și costurile de exploatare.

Luând ca bază prețurile constante de la sfârșitul anului trecut SEDEIS apreciază că se vor înregistra creșteri ale prețurilor materiilor prime cu 5—7% în 1979 și 7—8% în 1980.

PRODUSE ALIMEN-TARE: se așteaptă ca, pe ansamblu oferta să fie excedentară față de de o cerere puțin variabilă. Astfel la cereale recolta sezonului agricol 1978—1979 este apreciată la 1.15 miliarde t, cu 7% peste cea anterioară, singura creștere mai importantă (9%) înregistrându-se la grâu. Stocurile se vor majora cu 12—15% la porumb și alte cereale secundare, creșteri mai modeste prevăzându-se și pentru grâu. Produsele oleaginoase nu vor mai înregistra creșteri de prețuri, cererea mare din anul trecut determinând o sporire a producției în special în America Latină — chiar până la nivelul creării de excedente. La zahăr se pare că cererea va avea o ușoară tendință de creștere, rămânând totuși în continuare sub nivelul producției. Pentru carnea de vită se așteaptă ca tendința — începută în anii 1974—75 — de creștere a prețurilor să se mențină, până la nivelul anilor 1980—1981. Deși datele de prognoză provenite de la producătorii de cacao sînt în mare măsură contradictorii, SEDEIS apreciază că în 1979 cererea va fi echilibrată de oferte, prețurile urmînd să se situeze sub nivelul actual.

În cazul bumbacului, specialiștii SEDEIS apreciază că cererea va fi în creștere — în condițiile în care firele sintetice vor fi afectate de majorarea prețului la petrol. Pentru lînă se prevede o creștere moderată a prețurilor, dată

fiind existența unor stocuri însemnate în condițiile diminuării șeptelului ovin, precum și datorită unei îmbunătățiri a situației în industria textilă. În ceea ce privește cauciucul natural se așteaptă într-o primă etapă o ușoară scădere a prețurilor — determinată de perspectiva utilizării mai mari a stocurilor — urmată apoi de creșteri pe termen mai lung, cînd cererea va depăși din nou oferta. Se mai prevăd, de asemenea, creșteri la lemn, în special la esențe tropicale.

METALE: analize SEDEIS apreciază că, în cazul cuprului recenta creștere a prețului nu constituie o caracteristică de durată, previziunile menționînd că, cel puțin pe termen scurt se vor reduce activitățile speculative, astfel că prețurile vor înregistra majorări moderate. O tendință asemănătoare se prevede în cazul zincului, în timp ce pentru plumb și staniu prețurile vor evolua în condițiile unei oferte aflate sub nivelul cererii. La aluminiu, se prevede ca prețurile să crească dar fără ca piața să fie caracterizată prin penurie. Nu se prevăd creșteri deosebite pentru prețurile la nichel, dar se așteaptă scăderi pentru crom și cobalt. La minereul de fier nu se vor înregistra majorări sensibile în cursul acestui an. În cazul argintului sînt avute în vedere niveluri de preț superioare, ca urmare a interesului sporit al investitorilor pentru acest metal, precum și a creșterii cererii în scop industrial.

Orientări în dezvoltarea economică

Venezuela: petrolul nu mai constituie singura prioritate

VENEZUELA — situată printre primele țări din lume la producția și exportul de țiței — promovează în ultimii ani o politică economică menită să conducă la dezvoltarea mai accelerată și la diversificarea industriei. Deoarece exploatarea țițeiului care asigură în prezent aproximativ 80% din veniturile bugetare și 95% din intrările de devalize, va continua să joace în viitor un rol important în economic, prin programul de investiții se urmărește în principal:

a) Sporirea rezervelor certe, apreciate în prezent la 18 mlrd. barili (rezervele probabile sînt estimate la 42 mlrd. barili) prin intensificarea explorărilor și extinderea tehnologiilor moderne de extracție. O atenție deosebită se acordă explorărilor off shore (rezerve de 10—12 mlrd. barili) inițiate în 1978;

b) Elaborarea unor tehnologii adecvate de extracție a țițeiurilor grele (75% din rezervele certe) și a țițeiurilor foarte grele, aflate în zona Orinoco.

Paralel cu industria petrolieră se are în vedere dezvoltarea și diversificarea industriei miniere, a aluminiului, siderurgiei, petrochimiei și a unor ramuri ale industriei construcțiilor de mașini.

În industria minieră, investițiile sînt orientate către creșterea capacităților de preparare a minereului de fier, valorificarea importanțelor zăcăminte de cărbuni descoperite în statul Zulia (mina Paso del Diablo, cu exploatare la zi, va avea o capacitate anuală de extracție de 4 mil. t., producția urmînd să înceapă în 1982), exploatarea, cu începere din 1982, a zăcămintului de bauxită din Los Fijiguaoos, care conține rezerve estimate la 500 mil. t., cu un conținut de 50% oxid de aluminiu. Pe baza materiei prime existente în țară, se preconizează creșterea capacității de producție a industriei siderurgice, într-o primă etapă de la 1,2 mil. t. oțel/an la 4,8 mil. t., iar ulterior, spre 1985, la 10 mil. t.

Pentru diversificarea exporturilor, în 1978 a intrat în exploatare o uzină de aluminiu primar, cu o capacitate inițială de 70 000 tone, care urmează să fie extinsă pînă în 1980 la 280 000 tone.

În cadrul industriei constructoare de mașini este vizată dezvoltarea, în continuare, a industriei de autovehicule, în contextul programului de dezvoltare a acestei ramuri adoptat în cadrul Grupului andin.

Maria DESMIREANU

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 26—30.III.1979, a fost caracterizată printr-o redresare a dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale. Elementul principal care a determinat această mișcare a fost în primul rînd anunțarea deficitului — micșorat față de luna anterioară — al balanței comerciale americane pe februarie. Se apreciază că recenta creștere a prețului țițeiului de către țările membre OPEC a avut un impact negativ mai redus asupra economiei americane decît asupra celorlalte economii occidentale, ceea ce a influențat favorabil situația dolarului pe piețele valutare.

Yenul japonez a înregistrat deprecierea cea mai accentuată față de dolar în acest interval — 2% — cotînd la circa 209,75 yen/1 dolar pe 30.III.1979, față de 205,65 yen/1 dolar cu o săptămînă în urmă. Intervențiile masive ale Băneii Japoniei pe piețele valutare care a vîndut numai într-o singură zi — 30.III.1979 — aproape 500 mil. dolari cumpărînd yen, nu au putut opri decît temporar slăbirea monedei nipone puternic afectată de recenta creștere a prețului țițeiului. Un factor negativ pentru yen îl constituie și reducerea continuă a excedentului japonez cu S.U.A. Francul elvețian a cotat la sfîrșitul perioadei 1.6950 franc/1 dolar, respectiv cu 0,5% sub închiderea de referință de 1.6870 franc/1 dolar.

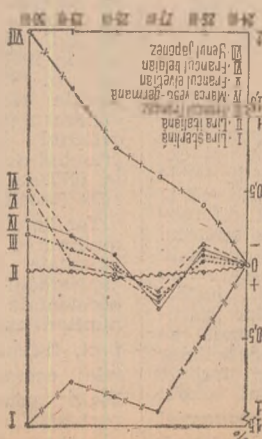
Creșterea dobînzilor la intern în R.F.G. — taxa scontului și taxa de lombard au fost mărite cu 1%, respectiv la 4% și 5% — măsură luată în vederea reducerii exodului masiv de capital în exterior și pentru limitarea expansiunii excesive a creditului la intern, a avut o influență

limitată asupra situației mărcii vest-germane pe piață, care s-a depreciat față de dolar cu 0,3%, respectiv la 1.8685 marcă/1 dolar pe 30.III.1979. Cu o cotăție de 29,60 franc/1 dolar la sfîrșitul perioadei analizate, francul belgian a înregistrat o depreciere față de dolar de peste 0,5%, în timp ce francul francez era tranzacționat la un nivel de 4,2975 franc/1 dolar, respectiv cu 0,2% sub închiderea săptămînii precedente de 4,29 franc/1 dolar. Lira italiană a avut o evoluție relativ constantă, oscilînd în jurul a 840 lire/1 dolar. Lira sterlină a evoluat pe o linie ascendentă continuă față de dolarul S.U.A. astfel că la sfîrșitul săptămînii cota la circa 2,0650 dolari/1 liră, cu 1,5% peste închiderea de referință de 2,0345 dolari/1 liră. Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au ecat în jur de 10,875% la cele în eurodolari, 5,375% la cele în euromărcă vest-germane și 0,875% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară scădere, astfel că al doilea fixing din 30.III.1979 de 230,10 dolari/uncie a fost cu 2,30 dolari/uncie sub cel corespunzător din 23.III.1979.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 26—30.III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 23.III. a.c.

Tirgul internațional de la Leipzig

PROMOVAREA TEHNICII DE VÎRF, PREMISĂ A UNEI ÎNALTE COMPETITIVITĂȚI

EDIȚIA de primăvară a Tirgului de la Leipzig a reunit în acest an un număr de 9000 de expozanți din circa 60 de țări, care — în cadrul a 22 de săli expoziționale, 30 pavilioane, 16 case-tirg și pe o suprafață neocupată de 340 000 de metri pătrați — au prezentat creații tehnice și tehnologice dintre cele mai recente.

Sint numeroase argumentele care demonstrează că promovarea progresului tehnic în produse și tehnologii reprezintă astăzi o cerință de bază a competitivității. La o întâlnire pe terenul competițional al tirgului, producătorii, fiind seama de această interdependență, stimulează dialogul cu cumpărătorii, lărgind an de an ponderea produselor noi și modernizate pe care le expun. Mai mult decât atât, în contextul amintit este interesant de arătat că în numeroase cazuri zilele de deschidere a unor asemenea prestigioase manifestări expoziționale s-au transformat în termene de finalizare a unui cit mai mare număr de teme de cercetare, în așa fel ca noile produse să poată beneficia „din prima tinerețe“ de avantajele expunerii în cadrul unui tirg. Numărul de participări la tirguri și expoziții de anvergură internațională a început să devină o carte de vizită tot mai necesară pe piețele externe, un argument a cărui valoare nu este neglijată în decizia beneficiarului de achiziționare a unui anumit produs.

Cumpărătorii manifestă și ei un interes crescând pentru contractarea în cadrul perioadelor de desfășurare a tirgurilor, deoarece realitatea a demonstrat că, folosind aceste prilejuri, ei au posibilitatea nu numai de a achiziționa produse cu un nivel foarte ridicat al performanțelor tehnice, dar și în condiții de eficiență sporită, existind cu aceste prilejuri posibilitatea consultării succesive a diverselor modalități de a satisface cererile prin compararea unui număr impresionant de oferte tehnice și comerciale. Un argument în acest sens este și faptul că, pe multe piețe, încheierea unor contracte, mai ales de import, se amână pînă la proxima ediție a manifestării expoziționale de profil găzduită de țara respectivă.

Organizatorii tirgului, la rîndul lor, sesizînd relația cauză-efect dintre gradul de tehnicitate și de noutate al produselor prezentate în cadrul unei ediții și valoarea totală a tranzacțiilor comerciale efectuate, urmăresc tot mai îndeaproape și prezintă ca pe un indicator tot mai expresiv al succesului unei asemenea manifestări (alături de cei tradiționali: numărul expozanților, volumul contractelor încheiate ș.a.), ponderea produselor noi și modernizate prezentate în standuri.

Realizări tehnice de prestigiu

VIZITATORII tirgului veniți din 97 de țări au găsit la această ediție mai ales în domeniul echipamen-

tului industrial, realizări tehnice de vîrf, numeroase produse noi și perfecționate. Principalele grupe de produse incluse în profilul tirgului au fost în sectorul tehnic: mașini și utilaje din ramura metalurgiei și a mecanicii grele, mașini-unelte, instalații speciale, mașini pentru industria alimentară, motoare, conducte și instalații industriale, sisteme hidraulice și pneumatice, aparate de climatizare, materiale și utilaje de construcții, produse ale electrotehnicii, automaticii și informaticii, ale tehnicii de telecomunicații și de măsurare, foto-cine-optică, aparataj științific de cercetare și laborator.

În domeniul bunurilor de consum, exportatori din 45 de țări au prezentat o gamă de produse puternic diversificată din sectoarele producției alimentare, textile, produse chimice de uz casnic, cosmetică și medicamente, jucării, sticlă și ceramică și produse editoriale.

Au expus întreprinderi de comerț exterior, unități exportatoare, industriale și economice, case de comerț, bănci din 13 țări socialiste, 24 de țări în curs de dezvoltare și 24 de țări capitaliste. Țara gazdă — R. D. Germania — a fost reprezentată de un număr de 4200 de întreprinderi de comerț exterior, combinate și întreprinderi industriale care au oferit o gamă largă de produse demonstrînd un însemnat potențial de export.

Produsele industriale expuse de R.D.G. se caracterizează prin înaltă tehnicitate și calitate: ele încorporează procedee tehnologice dintre cele mai moderne care conferă performanțe ridicate sortimentelor fabricate. Așa după cum o demonstrează exponatele prezentate în cadrul tirgului, un rol deosebit de important în producția și exporturile țării gazdă îl joacă produsele industriei de prelucrare a metalelor, instalațiile complexe și cele livrate „la cheie“ beneficiarilor. Pentru a nu oferi decât câteva exemple se poate arăta astfel că, VEB Schwermaschinenbau Kombinat „Ernst Thälmann“ construiește și livrează în colaborare cu întreprinderea de comerț exterior Invest Export laminoare complete și linii de ciment, VEB Kombinat Gisag face parte din cei mai mari constructori și furnizori de instalații de turnătorie la scară europeană, iar combinatul Takraf realizează o gamă largă de utilaje grele pentru exploatarea în aer liber. O bună reprezentare, într-o paletă larg diversificată, au avut și produsele electrotehnice, electronice și de automatizare prezentate de întreprinderile de comerț exterior Heimelectronik, Elektrotechnik Export-Import și Robotron Export-Import, caracterizate prin randamente și caracteristici de înalt nivel, fiabilitate ridicată, ușurință în exploatare și reparații. Instalații complete și sisteme de mașini pentru lucrările agricole sînt produse în cadrul întreprinderii VEB Kombinat „Fortschritt trotechnik Export-Import și Robotron Landmaschinen“.

Se poate aprecia că la actuala ediție

a tirgului, promovarea tehnicii de vîrf a constituit o caracteristică a întregii manifestări:

- produsele noi și modernizate, prezentate pentru prima oară la acest tirg au avut o pondere însemnată în pavilioanele tuturor țărilor participante,

- au fost prezente numeroase firme recunoscute pe plan mondial ca producătoare de produse cu înalte performanțe tehnice și funcționale, capabile să contribuie la accelerarea introducerii progresului tehnic: Maschinen Export, Robotron Export-Import, Tehmaş-export, Creusot-Loire, Fiat, Sandvik, Volvo, Balkancar, Thyssen, Krupp, Telefunken, Cockerill, Mitsubishi, WMW Export-Import, etc., aspect care vine să sublinieze nivelul tehnic ridicat al exponatelor,

- au avut loc manifestări tehnico-științifice de prestigiu, printre care se cere menționat simpozionul internațional „Contribuția tribotehnicii la sporirea calității, siguranței în funcționarea și fiabilității mașinilor“ și colocviile „Tahimetria electrooptică în serviciul intensificării lucrărilor geodezice“. În total, un număr de 300 de experți au avut ocazia să participe la circa 120 de conferințe, simpozioane și colocvii.

O participare românească reprezentativă

CEA DE-A 30-A PARTICIPARE românească la Tirgul de la Leipzig a reunit, pe o suprafață de 2000 m², o mare varietate de produse cu performanțe tehnice ridicate din domenii diferite ale producției industriale: mașini-unelte, produse ale industriei electrotehnice, tehnică de calcul, produse alimentare și editoriale. Din totalul exponatelor prezentate de către un număr de 14 întreprinderi de comerț exterior în 10 ramuri ale tehnicii și producției bunurilor de consum, circa 50% au reprezentat produse noi, îmbunătățite sau prezentate pentru prima oară la acest tirg: strunguri, mașini de rectificat, o gamă bogată de electromotoare, aparatură electronică, calculatoare, aparatură de măsură și control ș. a. Alături de toate acestea, de un viu interes din partea vizitatorilor și partenerilor externi s-au bucurat noile tipuri de tractoare românești V-445, SV-445 și A-1800-A, utilajul petrolier și, de asemenea, produsele alimentare. De altfel, trebuie menționat că participarea neîntreruptă la tirg, precum și performanțele și calitatea înaltă a produselor românești, au fost răsplătite de-a lungul anilor prin 21 de medalii de aur și printr-o serie de medalii de onoare de aur pentru unele instituții și întreprinderi din țară.

Alături de prezentarea produselor, specialiștii români au adus contribuții originale valoroase și prin participarea la programul conferințelor de specialitate ale Tirgului, în cadrul unor comunicări științifice care au abordat problematici actuale ale fabricației unor mașini unelte complexe.

Iată deci că și de această dată diversitatea și nivelul tehnic ridicat al exponatelor, condițiile organizatorice asigurate la Tirgul de la Leipzig, sînt în măsură să deschidă noi perspective dezvoltării schimburilor de mărfuri, cooperării economice și tehnico-științifice internaționale.

B. PĂDURE

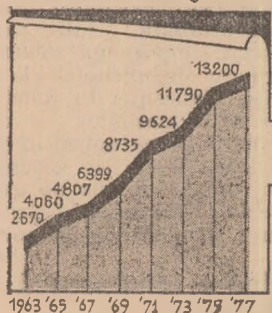
Cercetarea și exportul

PENTRU țările puternic industrializate, cu o poziție importantă pe piața mondială a produselor unor ramuri de vîrf, înnoirea și perfecționarea continuă a fabricației reprezintă factori de prim ordin pentru menținerea în acerba

luptă de concurență care se desfășoară pe această piață. Relația strînsă care există între cercetare și inovație este ilustrată în graficul de mai jos pe exemplul a patru ramuri din economia R.F.G., care asigură împreună 70% în exportul total de produse industriale al țării, tocmai pentru că — afirmă experții — în ele se realizează 80% din totalul cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare ale industriei.

RELAȚIA CERCETARE-EXPORT

Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare în economia R.F.G. (în mil. mărci vest-germane)

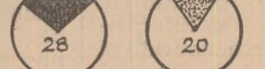
**) Inklusiv industria cauciucului*

Ponderea ramurii (în%)

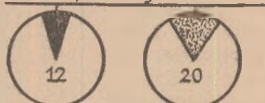
în totalul cheltuielilor pentru cercetare ale industriei

în totalul exportului industrial

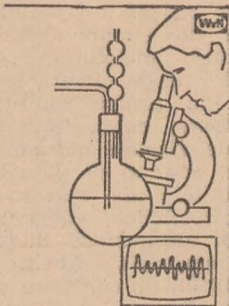
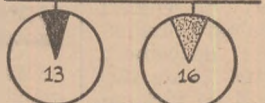
Industria chimică*

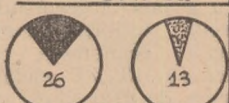
Construcția de mașini și utilaje

Construcția de autovehicule

Industria electrotehnică

(după VDI Nachrichten)

Noile perspective ale cărbunelui

UNA din consecințele „crizei petrolului“ a constituit-o reactivarea interesului față de cărbune, ca sursă energetică alternativă. În țările capitaliste importatoare de petrol și care posedă zăcăminte de cărbune, aceasta s-a concretizat, între altele, în elaborarea unor planuri sau programe de cercetare în domeniul respectiv.

În Anglia, de pildă, după cum relatează revista *Colliery Guardian*, programul de cercetare și dezvoltare al Direcției naționale a industriei cărbunelui urmărește obiective ca: ridicarea eficienței utilizării cărbunelui și a competitivității sale în raport cu alți combustibili; lărgirea sortimentului cărbunilor folosiți; reducerea nivelului investițiilor și cheltuielilor de producție în întreprinderile care folosesc cărbuni; îmbunătățirea tehnologiilor de prelucrare a cărbunelui, pentru asigurarea protecției mediului înconjurător; elaborarea unor tehnologii noi de gazeificare a cărbunelui ș.a.

Se prevede ca realizarea programului de cercetări să se desfășoare în trei direcții principale, și anume: perfecționarea utilizărilor curente ale cărbunelui; efectuarea de cercetări, ale căror rezultate se vor aplica într-un viitor apropiat și într-o perspectivă medie; cercetări pentru elaborarea de procese noi, aplicabile după anul 1990. În ceea ce privește anvergura rezultatelor scontate, se apreciază, de pildă, că elaborarea unei tehnologii de înaltă efi-

ciență numai în domeniul gazeificării cărbunelui va permite să se folosească anual, după anul 2000, câteva zeci de milioane tone de cărbune, ca înlocuitor al gazelor naturale.

Cuba: valorificarea bagasei

ÎN CUBA se acordă o atenție crescîndă valorificării superioare a unui material secundar rezultat din prelucrarea trestiei de zahăr — bagasa — care reprezintă 20—25% din greutatea trestiei de zahăr prelucrate. Anual, după campania de recoltare și prelucrare a trestiei de zahăr rezultă câteva milioane tone de bagasa, care pînă în prezent era folosită mai ales drept combustibil în fabricile de zahăr.

După aprecierea specialiștilor cubanezi, una dintre orientările cele mai avantajoase în prelucrarea industrială a bagasei o constituie transformarea ei în plăci fibrolemnoase, carton, hîrtie și fibre textile. Planul cincinal curent prevede lărgirea și dezvoltarea acestei ramuri industriale, numai în anul în curs urmînd să fie construite și să intre în exploatare trei fabrici de plăci fibrolemnoase (cu o capacitate anuală, totală, de 136 mii tone) și o fabrică de hîrtie și fibre, concomitent cu reconstruirea și lărgirea fabricilor existente. Extinderea și diversificarea în continuare a producției pe bază de bagasa va permite Cubei să reducă sau să sisteze importul la o serie de produse care pot fi obținute prin prelucrarea acestei resurse.

Alternativa reconstrucție — înlocuire

PROGRESUL tehnic rapid reclamă deseori înlocuirea nu numai a mașinilor și utilajelor cu un grad avansat de uzură fizică, ci și a celor suferinde de uzură morală, iar costul acestor înlocuiri devine tot mai ridicat pe măsura perfecționării utilajelor, sporirii gradului lor de complexitate.

Revista *L'Usine Nouvelle* semnalează, în acest context, avantajele reconstrucției utilajelor învechite, îndeosebi a mașinilor-unelte (mașini de alezat, de frezat, de rabotat, de rectificat, strunguri ș.a.), pe baza experienței cîștigate de numeroase întreprinderi din Franța, ca Régie Renault, Citroën, Thomson-Brandt, Alstom etc. Este vorba aici de refacerea mașinii la nivelul parametrilor de funcționare a unei mașini noi de același gen, dar cu cheltuieli cu 40—60%, mai mici, operația fiind cu atît mai avantajoasă cu cît este mai costisitoare mașina nouă. Semnalînd că au luat ființă întreprinderi specializate în reconstrucția mașinilor sau unități corespunzătoare în cadrul unor întreprinderi mari, revista subliniază avantajele pe care le prezintă reconstrucția pentru întreprinderile mici și mijlocii, cu atît mai mult cu cît concomitent se poate realiza o transformare a mașinii inițiale o corespunzător cerințelor specifice ale întreprinderii.

Priorități ale economiei suedeze

UN RECENT studiu înaintat guvernului suedez de un grup de specialiști analizează problemele prioritare ale dezvoltării economiei Suediei (cum sînt asigurarea stabilității prețurilor, a echilibrului balanței de plăți, ș.a.) sugerînd, în principal, următoarele:

— În viitorii 5—10 ani vor trebui efectuate modificări structurale în economie prin redistribuirea forței de muncă și a investițiilor în cadrul sectoarelor economiei.

— Pe un termen ceva mai lung, 10—20 de ani, va prevala în economie activitatea îndreptată în direcția creării de noi produse și de implementare a unor noi tehnologii în producție, ceea ce presupune stimularea inovațiilor. Studiul apreciază că statului îi va reveni sarcina de a iniția proiecte naționale de dezvoltare în sectoare prioritare, ca informatica, microelectronica și biotehnica.

— În perspectiva largă a următorilor 20—50 de ani, un factor decisiv pentru ridicarea nivelului de trai îl va constitui amplificarea activității de cercetare fundamentală și aplicativă, fiind necesar să se aloce fonduri sporite pentru cercetare și pentru îmbunătățirea învățămîntului.

În concluzie, raportul arată că Suedia va trebui să acorde o atenție deosebită asigurării competitivității industriei sale, stimulării specializării și a muncii de creație.

GLOSAR

Sistemul rezervei federale

SPRE DEOSEBIRE de alte țări, S.U.A. nu au o bancă centrală, ci o rețea de 12 bănci regionale cu drept de emisiune, activând sub controlul unui Consiliu. Acestea alcătuiesc împreună Sistemul rezervei federale (engl. Federal Reserve System, tradus uneori defectuos prin „Sistemul federal de rezerve“). La baza sistemului se află legea „Federal Reserve Act“ din 23 decembrie 1913 care a prevăzut împărțirea teritoriului S.U.A. în 12 regiuni („districte“) și înființarea în fiecare regiune a câte unei „Bănci a Rezervei Federale“ și a unui organ central: „Consiliul guvernatorilor Sistemului rezervei federale“.

Structura organizatorică a sistemului reprezintă un compromis între centralism și regionalism. În ordine, această structură cuprinde:

1) **Consiliul guvernatorilor**, compus din 7 membri numiți de președintele S.U.A. pe o perioadă de 14 ani, neobișnuit de lungă, menită să asigure — după cum se afirmă — independența sistemului în fața puterii executive. Atribuțiile Consiliului sînt: (a) dterminarea politicii monetare, avînd ca obiective utilizarea cit mai deplină a forței de muncă, stabilitatea relativă a prețurilor și creșterea economică echilibrată; (b) supravegherea mersului sistemului și îndcoșebii a evoluției masei monetare (bancnote, disponibilități în cont); în acest scop, Consiliul dă dispoziții și directive obligatorii pentru Băncile Rezervei Federale; (c) efectuarea anumitor operații, cum ar fi vînzarea și cumpărarea de titluri de credit ale statului.

2) **Băncile Rezervei Federale** (engl. Federal Reserve Bank, la care se adaugă denumirea regiunii pe teritoriul căreia funcționează, de exemplu Federal Reserve Bank of New York). Fiecare bancă constituie o entitate organizatorică, fiind o societate pe acțiuni de un tip special, o „bancă a băncilor“, al cărei capital este subscris de băncile din regiunea respectivă („bănci membre“). Fiecare bancă are o conducere proprie, constînd dintr-un consiliu de administrație alcătuit din 9 membri (directori) și anume: 6 membri aleși de băncile membre (3 bancheri și 3 oameni de afaceri din afara băncilor) și 3 membri numiți de Consiliul guvernatorilor. Sarcinile Băncilor Rezervei Federale sînt: (a) centralizarea activelor de rezervă ale băncilor membre, reprezentînd o parte din depunerile la aceste bănci; (b) emisiunea de bancnote; (c) acordarea de credite. Aproape totalitatea operațiilor unei Bănci a Rezervei Federale se efectuează cu băncile membre. Acestea pot obține credite reescontînd la Banca Rezervei Federale portofoliul lor de titluri. Invers, dacă fondurile acumulate la o bancă membră depășesc nevoile ei curente, diferența este depusă în contul acestei bănci la Banca Rezervei Federale. Se consideră că în felul acesta, masa banilor din fiecare regiune capătă o elasticitate suficientă.

3) **Băncile membre** (engl. Member Banks) sînt acele bănci din fiecare regiune care dețin acțiuni ale Băncii Rezervei Federale respective (în total funcționează în S.U.A. circa 6 000 de bănci). Deși băncile membre dețin în exclusivitate acțiunile Băncii Rezervei Federale din regiunea în care activează și aleg 1/3 din directorii acestei bănci, activitatea băncilor membre este controlată de Banca Rezervei Federale, iar activitatea Băncii Rezervei Federale este controlată de Consiliul guvernatorilor.

Actualul Sistem al rezervei federale a fost creat ca urmare a deficiențelor vechii structuri create în 1863 prin „National Bank Act“, în cadrul căreia numeroase „bănci naționale“ emiteau bancnote fără control. Deficiențele au culminat în 1907 prin ceea ce s-a numit „marcă panică monetară“, iar aceasta a dus la reforma din 1913. Dezechilibrele inflaționiste din ultima vreme dovedesc însă că perghiile aflate la dispoziția Sistemului rezervei federale nu sînt suficiente. Adeseori s-a arătat că politica acestui sistem poate fi contracarată de politica financiară a statului și de politica de credite a băncilor.

C. K.

Stoc regulator

Ilie Preda, Brașov — Dintre acordurile pe produse funcționînd pe baza

existenței unui stoc regulator, cea mai lungă istorie o au cele privind cositorul, primul acord fiind încheiat în anul 1956. De atunci, nivelurile „planșeu“ și „plafon“ între care ar trebui men-

ținute prețurile, prin achiziții sau vînzări de cositor, au fost modificate de 18 ori, în toate cazurile de sus. În baza acordului, atunci cînd prețul depășește nivelul plafon fixat, este vîndut cositor din stocul regulator, la prețul pieței, pînă la epuizarea acestuia. În situația inversă, cînd prețul coboară sub nivelul planșeu fixat, sînt folosite pentru cumpărare de cositor, la acest preț planșeu, toate resursele financiare aflate la dispoziția acordului. Dacă acestea se dovedesc insuficiente pentru a împiedica coborîrea prețului pieței sub nivelul planșeu, se poate recurge la impunerea de cote de export, ceea ce are ca efect descurajarea noilor investiții în respectiva industrie extractivă. Astfel, prețul planșeu este relativ mai ușor de apărut decît cel plafon. Din 1956 pînă acum prețul pieței a coborît o singură dată sub nivelul celui planșeu, pentru o foarte scurtă perioadă, în 1967, iar controlul asupra exporturilor a fost instituit de patru ori, cea mai severă restricție fiind consemnată între decembrie 1957 și septembrie 1960. În schimb, după cum notează publicația **Finance and Development** editată de F.M.I. și B.I.R.D., în ciuda repetatelor majorări ale intervalului fluctuației admisibile a prețurilor, prețul plafon a fost depășit, după epuizarea stocului regulator, în 1961, 1964—1966, 1974, 1976, 1977—1978, ani care corespund unor perioade de învioreare a activității economice. În prezent, prin prețul său, cositorul a devenit aproape un metal nobil: el este de zece ori mai scump decît cuprul sau aluminiul, de pildă.

În baza ultimului acord internațional, intrat în vigoare în 1976, nivelul maxim al stocului regulator de cositor a fost majorat la echivalentul a 18% din producția mondială anuală. De asemenea, s-a creat posibilitatea ca în caz de necesitate acordul să poată obține resurse financiare suplimentare prin împrumuturi de la băncile comerciale.

Greve

Nicolae Crețu Zalău — 1) Trebuie ținut seama și de faptul că există diferențe destul de însemnate de la o țară occidentală la alta atît în ce privește gradul de cuprindere a salariaților în sindicate, cit și în ce privește intensitatea mișcării greviste. Datele care urmează sînt furnizate de

publicațiile Organizației Internaționale a Muncii și ele relevă că dacă în Anglia sau în Italia sindicatele cuprind peste 50% din salariați, în Olanda 42%, în R.F.G., 40%, în Franța proporția respectivă este de numai 22%.

Din aceeași sursă se relevă că în medie la 1 000 de muncitori au revenit în perioada 1973—1977 circa 30 zile de grevă pe an în R.F.G., dar 330 zile în Franța și un număr mai mult decît dublu în Anglia și triplu în S.U.A. (1 103 zile). În aceeași perioadă în Japonia s-au înregistrat ca medie anuală 254 zile de grevă la 1 000 muncitori. 2) Vom avea în vedere publicarea unei statistici pe tema sugerată de dv.

Organizația internațională pentru standardizare

Panaît Răzeșu, Piatra Neamț — Creată în anul 1947, Organizația internațională pentru standardizare (O.I.S.) are drept

Consumul de energie și produsul social

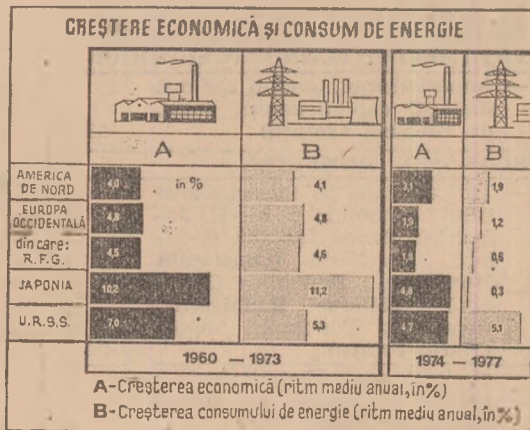
Ioan Alexandru, Ploiești — 1) Este totuși o realitate că o anumită reducere a consumului de energie pe unitatea de

obiectiv fundamental să contribuie la dezvoltarea standardizării pe plan mondial în scopul de a facilita schimbul internațional de mărfuri, de a extinde colaborarea în domeniul activității intelectuale, economice și tehnico-științifice.

Activitatea O.I.S. se desfășoară în cadrul comitetelor (în număr de 157 în 1978) și subcomitetelor (circa 600) tehnice, precum și în cadrul a peste 1 000 de grupe de lucru, cuprinzînd — în total — mai mult de 100 mii de specialiști. Sub aspectul său tehnic, ea se concretizează îndeosebi în elaborarea de standarde internaționale, al căror număr se ridică — la finele anului trecut — la circa 4 000, alte peste 3 000 aflîndu-se în stadiul de pregătire.

În prezent O.I.S. cuprinde 86 de membri, în majoritate (peste 60%) organizații naționale de standardizare din țările în curs de dezvoltare. Avîndu-se în vedere necesitățile deosebite de mari ale acestor țări, în cadrul organizației a fost înființat în 1962 Comitetul special al Consiliului O.I.S. pentru acordarea de sprijin țărilor în curs de dezvoltare în domeniul standardizării.

urmare a utilizării mai economice a energiei și a restructurărilor efectuate în ultimii ani într-o serie de ramuri industriale pe seama marilor consumatori, produsul social și consumul de energie nu mai cresc în ritmurile foarte apropiate din trecut, ritmul celui dintîi devansîndu-l acum de regulă pe al celui de al doilea (vezi

(după VDI Nachrichten)

produs social s-a înregistrat în mai multe țări industriale dezvoltate după declanșarea „crizei energetice“ la sfîrșitul anului 1973, reducere vizibilă începînd încă din 1974. Ca

graficul). 2) Despre teoria „parității puterilor de cumpărare“ am scris la rubrica noastră „Glosar“ din numărul 47/1977, așa încît pentru moment nu mai revenim.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 6 aprilie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Un factor de accelerare a creșterii: reducerea sistematică a costurilor de producție (dr. Gheorghe Șică) 1

— Investiții. Cerințe ale scurtării duratei de realizare a noilor obiective (Gabriel Roventă) 3

— Aspecte ale corelației: consum de energie — creștere economică (II) (dr. Vasile M. Popescu) 5

— Noi exigențe în dezvoltarea agriculturii în condițiile economisirii energiei (II) (prof. dr. Oprea Parpală) 7

— Autofinanțarea — baza optimizării funcționării orașelor și comunelor (conf. dr. I. D. Adumitrăcesei) 10

— Operativitate sporită în încheierea contractelor economice (Șerban Stelu, Cornel Suci) 11

— Impactul dezvoltării industriale asupra comerțului exterior cu produse primare (lector univ. dr. Mihai Korca) 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Fundamentarea științifică asigură calitatea deciziei colective (Cristea Ioniță) 14

TEORII • IDEI

— Descifrarea resorturilor reușitei economice (dr. Maria D. Popescu) 16

— Pledoarie pentru eficiența conducerii unității economice (dr. Corneliu Russu) 19

— Școli • curente • economiști. Noi demersuri și evoluții ale keynesismului (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 20

— Orientări în strategia indiană a dezvoltării. Convorbiri economice cu prof. dr. Santikumar Ghosh 22

IN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului (conf. dr. Steliana Lintaru) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

— Țări africane pe calea progresului economic și social. Jamahiriya Arabă Libiană Populară Socialistă (Constantin Munteanu); Republica Gabonезă (Liliana Rădulescu); Republica Populară Angola (Marin Frincu) 25—26

— Evoluții contradictorii în balanțele de plăți occidentale (Napoleon Pop) 27

— Tendințe-coniuncturi 28

— Tîrgul internațional de la Leipzig. Promovarea tehnicii de vîrf, premisă a unei înalte competitivități (B. Pădure) 29

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

— Certain aspects concerning the correlation: energy consumption — economic growth (II) (Dr. Vasile M. Popescu) 5

— Industrial development impact on commodities foreign trade (Reader Dr. Mihai Korca) 12

— Qualitative joint decision's scientific reliance (Cristea Ioniță) 14

— Deciphering the dynamic fac-

tors of a successful economy (Dr. Maria D. Popescu) 16

— Schools - currents - economists. The keynesism, new proceedings and trends (Prof. Dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu). 20

— Contradictory trends in the western balances of payments (Napoleon Pop) 27

— The Leipzig international Fair. Promoting advanced technics, premise for a high competitiveness (B. Pădure) 29

DANS LE NUMÉRO

— Aspects de la corrélation: consommation d'énergie — croissance économique (II) (dr. Vasile M. Popescu) 5

— L'influence du développement industriel sur le commerce extérieur avec des produits de base (chargé de cours dr. Mihai Korca) 12

— La documentation scientifique assure la qualité de la décision collective (Cristea Ioniță) 14

— Déchiffrer les ressorts de la

réussite dans l'économie (dr. Maria D. Popescu) 16

— Ecoles - courants - économistes. Nouvelles démarches et évolutions du keynesisme (prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 20

— Evolutions contradictoires dans les balances de paiements des pays occidentaux (Napoleon Pop) 27

— La Foire Internationale de Leipzig. La promotion de la technique de pointe, prémisses d'une haute compétitivité (B. Pădure) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Аспекты корреляции: потребление энергии — экономический рост (II) (др. Василе М. Попеску)..... 5

— Влияние промышленного развития на внешнюю торговлю первичными изделиями (препод. др. Михай Корка) 12

— Научная основа гарантирует качество коллективного решения (Кристия Ионица) 14

— Расшифровка движущих факторов экономического успеха (др. Мария Д. Попеску) 16

— Школы. течения. экономисты. Новые демарши и эволюции кейнесизма (проф. др. Иванчу Николае-Вăляну) 20

— Противоречивые эволюции в платежных балансах западных стран (Наполеон Поп)..... 27

— Международная лейпцигская ярмарка. Внедрение прогрессивной техники, предпосылка высокой конкурентоспособности (Б. Пăдуре)..... 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

ICI O LOCUINȚĂ MODERNĂ,
 MIJLOACE MODERNE DE INFORMARE

TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

O nouă generație de televizoare ieșită pe poarta uzinei „ELECTRONICA”-București: televizoarele cu circuite integrate, realizate în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial, având o fiabilitate mărită și CONSUM DE ENERGIE REDUS CU 33 LA SUTĂ. Stabilizatorul inclus în construcția televizorului asigură calitatea deosebită a imaginii și a sunetului chiar la variații mari de tensiune, utilizându-se la construcția lor module funcționale; operațiunile de depanare sînt simplificate. Mai mult, termenul de garanție pentru buna lor funcționare s-a majorat la 12 luni.

Următoarele tipuri de televizoare pot fi cumpărate și cu plata în 24 de rate lunare, acontul fiind de numai 15 la sută din prețul de vânzare:

DENUMIREA TELEVIZORULUI	DIAGONALA ECRANULUI (cm)	PREȚUL (lei)	ACONT 15% (lei)	RATE LUNARE 24 (lei)
OLT	44	2.920	438	103
SNAGOV	47	2.920	438	103
SIRIUS	50	3.050	457	108
SIRIUS	50	3.100	465	110
DIAMANT	61	3.600	540	128
LUX	65	4.000	600	148

Magazinele specializate ale COMERȚULUI DE STAT din București și din întreaga țară, vă pun la dispoziție o gamă largă de astfel de produse electronice.

VESTIMENTAȚIA COPIILOR NU-I O PROBLEMĂ MINORĂ!

În magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat s-a pus în vânzare o bogată și diversificată gamă de articole vestimentare, adecvate acestei vârste și acestui sezon :

- costumașe, pantaloni, sacouri, jachete, balonsaide ;
- rochițe, bluze, fuste și jachete ;
- pulovere și jachete tricotate ;
- pantofi și ghetuțe

**PRACTICE,
REZISTENTE,
COMODE!**

